

Anne Pentti

Pankkikirja

Tampereen Seudun Osuuspankin sadan vuoden tarinoita

4041 0037
Painotuote

Copyright: Tampereen Seudun Osuuspankki ja Fandonia Oy
Taitto: Grafiro Oy / Reima Orvasto
Kuvat: Jarno Terho / Terhomedial ja Tampereen Seudun Osuuspankin arkistot
ISBN 978-952-7150-49-8 (sidottu)
978-952-7150-51-1 (pdf)
Kustantaja: Fandonia Oy, Naantali

Otavan Kirjapaino, Keuruu 2024

Tämän kirjan laadinnan ohjausryhmässä ovat olleet mukana Matti Hirvonen, Susanna Ihanus, Merja Matikainen, Mikko Rosenlund, Tarja Sara, Markku Sotara ja Jani Vilpponen.

Sisältö

Kirjoittajalta	5	Traktoreilla pankkiin	24
Pirkanmaan parhaaksi	7	Mikä on pankkisalın funktio?	24
Tampereen Seudun Osuuspankin historia pähkinäkuoressa.....	8		
1. Osuuskassa maaseudun elvyttäjänä.....	9	4. Toimitusjohtaja näkyi muuallakin kuin tilinpäätösjuhliissa	25
Vain rikkaat saivat lainaa pankista	9	Asiakaspalvelua ympäri vuorokauden	25
Pientilalla perustettiin osuuskassa.....	10	Miljoonatappio johti toimitusjohtajan eroon	26
Talletuskorko yli seitsemän prosenttia.....	10	Pankinjohtajan huoneessa tarjottiin aina savukkeita	27
Jäsenhankintaa sakaristossa.....	11	Toimitusjohtajat	28
2. Kaupunkilaiskassaksi	12	Linja-autolla tutustumaan toimitusjohtajaan.....	28
Linja-autolla Tampereelle	12	Etäisyyttä viljelijöihin, kaupunkilaiset sisään	28
Henkilökunnan määrä kolminkertaistui	13	Pirkanmaan yhteinen osuuspankki syntyi	29
3. Pientilalta ja kansakoululta jugend-linnaan ...	14	Rajujen saneerausotteiden Kalevi Hilli	30
"Lompsa" teki kassakaapin virkaa	14	Hyvä työpari Tony ja Olli.....	31
Kassan toiminta siirtyi opettajan mukana.....	14	Tämän synkemmäksi ei voi enää mennä	32
Kassatyöt päivällä, koulutyöt yöllä.....	15	Toimitusjohtaja asui vanhempiensa kellarissa	34
Kilometrien kävely kirjat kainalossa.....	15	Arvojohtamista	34
Hämeenkadun ahtaissa tiloissa.....	16	Tampereen tyhmin mies	34
Talokaupoille Helsinkiin	16	Mikään myllerrys ei hämmästyttänyt.....	36
"Jos kassa ei osta, niin ostetaan porukalla!"	17	Velat maksettiin takaisin	36
Kassan oma upea talo	17	Pirkanmaan vaikutusvaltaisin finanssialan toimija.....	38
Pommit vaurioittivat rakennusta	18		
Vekseleitä pakettiautosta	18	5. Osuustoiminnalla Pirkanmaan hyvinvoinnin moottoriksi	42
"Menestystä en toivota"	19	Hevosinvestoinnilta odotettiin tuottoa	42
Hämeenkatu 12 salkoon osuuspankin lippu.....	19	Yhteiset menestymisen eväät.....	42
"Eiks Salme ole täällä?"	19	Koulusäästötoiminta	42
Mihin konttoreita tarvitaan?	20	Kassa ajelutti nuorisoa avoautolla	43
Pankki on siellä, missä asiakkaatkin ovat.....	21	Opiskelulainoja ja finanssikoutseja.....	43
		Neljän serkuksen perheyritys	44
		Pankkimies kulki rakennustyömaan ohi	47

Viikkorahat punaiseen posliinipossuun	47	Pankkiryöstö ei kannata	63
Uusi pankki etsi uusia tuottoja.....	48	Yhteet veivät joka kolmannen työntekijän	63
Keskiolet toi asiakkaan	48	Kuusi vuotta tappiota.....	63
Ripeästi maailmanmarkkinoille	49	Perinnässä syntyi tuttavuussuhteita.....	64
Yritystoimintaa pankin kellarissa	49	Positiivinen tulos ei voi olla totta.....	64
Veroneuvontaa yrityksille	51	Nurkassa rapisi faksi	65
Poliisin virkapuku työasuna	51	Notkahdus vuonna 2008	65
Rahoitusyhtiö yritysten tarpeisiin.....	51		
Miljoonarahaus startup-yritykselle.....	51	8. Luottamushenkilöt tuntosarvina..... 66	
Pankki eri ikäisten ihmisten tukena	53	Hallintojärjestelmä on kuin kahvinkeitin.....	66
Lippuja jääkiekko-otteluihin	53	Kyberturvallisuus- ja pienyritysosaaamista.....	66
Yli sata vuotta kestänyt periaate	54	Oli hienoa nähdä uusi kasvuun lähtö.....	67
		Viidentoista minuutin lainaneuvottelu	69
6. Velan myöntäjästä luoton tarjoajaksi 55		Hyviä luottamushenkilöitä tarvittiin.....	70
Kyllä sä tuolla vielä pärjääät.....	55	Alueen tuntemus johtaa menestykseen	70
Tekohampaita ja hautajaisia.....	55	Pankkikirja oli lukon takana.....	71
Yritys myyntiin ja rahat tilille.....	56		
Valuuttalainaa ”käytiin hakemassa”.....	56	9. Työssä on hauskaa!..... 72	
Pankkipalvelua lasikupolien alla	56	Työnhakijalta otettiin käsialanäyte	72
Pankin historian paras vuosi.....	57	Pankin toisinajattelija.....	73
Tulkaa hakemaan rahaa!.....	57	Työpaikka pysyy, tehtävät vaihtuvat.....	74
		Pankkityötä kotona	74
7. Pulaa, sotaa ja kriisejä 58		Mikko kaatuu!	75
Keinottelua pulavuosina.....	58	Hippo-säästäjästä henkilöstöpäälliköksi	75
Talletustilit tyhjenivät.....	58	Siistiä sisätyötä.....	77
Gebhardin musta lista	59	”Kyllä sä pärjääät!”	78
Rahaa oli, mutta ei ostettavaa.....	59	Optimistit	79
Setelit leikattiin kahtia.....	60	Pussilakana päällä, tyynyliina päässä.....	79
Masentava vuosi 1977.....	60	Väärään pöytään.....	82
Raha kävi kaupaksi 16 prosentin korolla	61	Johtoryhmä tanssii ja saunoo.....	82
Pankin ovet menivät kiinni.....	61	Sata vuotta takana – edessä vaikka mitä	85
Kiinteistö meni, mutta laina jäi	61	Tätä kirjaa tehtäessä on tarinoitu seuraavien	
Valot paloivat toimitusjohtajan työhuoneessa.....	62	henkilöiden kanssa	87
Mökit myyntiin.....	62		

Kirjoittajalta

Kun Tampereen Seudun Osuuspankin tarina vuonna 1925 alkoi, oli hevosen osto merkittävä investointi, joka maatyön helpottumisen kautta maksoi itsensä takaisin. Osuustoiminnallinen kassa vapautti viljelijöitä koronkiskureiden kynsistä. Osuuskassa edisti maaseudun ihmisten toimeentuloa ja helpotti elinkeinon harjoittamista.

Tampereen Seudun Osuuspankki on säilyttänyt alkuperäisen toimintaperiaatteensa nyt jo sadan vuoden ajan, ollut tukemassa alueensa kasvua ja menestystä sekä ollut mukana alueen ihmisten elämässä, kun apua on tarvittu.

Tämä kirja kertoo niiden ihmisten tarinoita, jotka ovat olleet rakentamassa osuuskassaa ja osuuspankkia Tampereen seudulle sadan vuoden aikana. Tarinat ovat suurelta osaltaan ihmisten muistoja ja tunnelmia, joiden toivon välittyvän elävästi lukijalle. Markkinaosuusprosentteja, taseiden loppusummia ja tarkkoja päivämääriä on tässä kirjassa vain hyvin vähän, mutta inhimillisesti kiinnostavia tapahtumia ja sattumuksia sitäkin enemmän. Tarinat kertovat osuuskassan ja osuuspankin arkisesta työstä ja ympäröivän maailman muutosten vaikutuksista siihen.

Olen kiitollinen kaikille tarinointikumppaneilleni, jotka raottivat minulle muistojensa arkkuja. Uskon, että heidän esille nostamansa tarinat kuvastavat niidenkin ihmisten näkemyksiä, joiden muistoja ei tähän kirjaan ollut mahdollista sisällyttää.

Joulukuussa 2024

Anne Pentti

Jani Vilpponen.

Pirkanmaan parhaaksi

”Tämä on meidän parhaaksi”, saattoi K. A. Koskinen ajatella, kun pohti sata vuotta sitten Pirkkalassa osuuskassan perustamista aikalaistensa rahoitusmahdollisuuksien parantamiseksi. Mutta tuskin hän kuitenkaan osasi kuvitella, kuinka isosta asiasta lopulta olikaan kyse.

Osuuspankki on elänyt yli satavuotiaaksi yhdessä asiakkaidensa kanssa. Asiakaslupauksemme ”Yhdessä yli kaikkien aikojen” kuvaa hyvin tuota matkaa, joka on kestänyt 1930-luvun laman, 1940-luvun sota-ajat, 1980-luvun kasinotalouden, 1990-luvun laman ja 2000-luvun kriisit. Perustehtävämme mukaisesti olemme luoneet kestäväää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia omistaja-asiakkaillemme ja toimintaympäristöllemme. Vuosien aikana asiakastarpeiden ymmärtäminen ja täyttäminen on ollut keskeistä. Oleellista on myös jatkuva oppiminen ja uudistuminen. Vaikka asiakaskohtaamiset ovat siirtyneet suurelta osin sähköisiin kanaviin, on paikallisuudella ja henkilökohtaisilla kohtaamisilla edelleen iso merkitys.

Toimimalla pitkäjänteisesti Pirkanmaan parhaaksi olemme samalla myös kasvaneet alueemme johtavaksi finanssitoimijaksi ja olemme ottamassa seuraavan askeleen OP Pirkanmaana. Voimme olla kiitollisia siitä luottamuksesta, jota asiakkaamme ovat meille osoittaneet. Kasvu on vaatinut osaavan ja motivoituneen henkilökunnan sitoutumista sekä hyvää hallintoa vuosien varrella.

Kiitos kaikille teille, jotka olette olleet tavalla tai toisella mukana osuuspankin tarinassa vuosien varrella. Osuuspankin työ Pirkanmaan parhaaksi jatkuu.

”Osuuspankki on toiminut ja kasvanut Pirkanmaan parhaaksi asiakkaidensa kanssa yhdessä yli kaikkien aikojen.”

– Jani Vilpponen

Jani Vilpponen

Tampereen Seudun Osuuspankin toimitusjohtaja

Tampereen Seudun Osuuspankin historia pähkinäkuoressa

- 1925 Etelä-Pirkkalan Osuuskassa perustettiin maaliskuun 15. päivänä vuonna 1925 ja toiminta aloitettiin vuoden 1926 alussa
- 1935 osuuskassa siirrettiin Tampereelle ja nimeksi muutettiin Tampereen Seudun Osuuskassa
- 1938 Tampereen Seudun Osuuskassa osti oman toimitalon osoitteesta Kauppakatu 4
- 1970 kassasta tuli pankki ja nimeksi muutettiin Tampereen Seudun Osuuspankki
- 1991 kombinaatiofuusion kautta syntyi uusi Tampereen Seudun Osuuspankki, johon tulivat mukaan Hämeenkyrön Osuuspankki, Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Nokian Osuuspankki, Siuron Osuuspankki, Vesilahden Osuuspankki ja Tampereen Seudun Osuuspankki
- 1993 Säästöpankin pilkkomisen myötä suuri osa Tampereen Aluesäästöpankin henkilökunnasta sekä pääkonttori siirtyivät Tampereen Seudun Osuuspankille, mikä vahvasti merkittävästi Osuuspankin markkinaosuutta Pirkanmaalla
- 1993 Osuuspankki Yhteistuen Tampereen konttorin liiketoiminnot siirtyivät Tampereen Seudun Osuuspankkiin
- 1995 pankin pääkonttori siirtyi Kauppakadulta osoitteeseen Hämeenkatu 12
- 1996 Ylöjärven Osuuspankki ja Tampereen Seudun Osuuspankki yhdistyivät
- 1998 pankki teki positiivisen tuloksen kuuden tappiovuoden jälkeen
- 2005 Osuuspankki ryhtyi myymään vahinkovakuutuksia OP Ryhmän ostettua Pohjola Vakuutuksen osakekannan ja vahinkovakuuttamisesta tuli pankille uusi liiketoiminta-alue.
- 2014 Tampereen Hervantaan tuli OP Ryhmän valtakunnallinen palvelukeskus, joka toi kaupunkiin satoja työpaikkoja
- 2015 Karkun Osuuspankki ja Tampereen Seudun Osuuspankki yhdistyivät
- 2021 Kurun Osuuspankki ja Tampereen Seudun Osuuspankki yhdistyivät
- 2024 Kangasalan Seudun Osuuspankki ja Tampereen Seudun Osuuspankki tekivät päätöksen yhdistymisestä Pirkanmaan Osuuspankiksi ja uuden pankin toiminta päätettiin aloittaa 1.8.2025.

1. Osuuskassa maaseudun elvyttäjänä

Vain rikkaat saivat lainaa pankista

Hämeessä, kuten muuallakin Suomessa, suuri osa pientilojen omistajista oli vuokratilajelijoita 1900-luvun alussa. Kun luottoa tarvittiin, sitä lähdettiin useimmiten pyytämään rikkaammilta naapureilta, sillä köyhän pienviljelijän oli turha lähteä pyytämään rahaa pankeista. Pankeista rahaa saivat vain suurtilalliset sekä tunnetut ja varakkaat henkilöt. Jos summa oli suuri, vaati yksityinen lainan antaja takaajia, joiden maksukyky selvitettiin. Koron lisäksi lainoista perittiin usein hyvityksiä, jotka saattoivat olla jopa kymmenen prosenttia lainan määrästä.

Pellervo-Seura oli perustettu vuonna 1899 ja sen tavoitteena oli vapaan osuuskuntatoimin-

nan edistäminen maatalouden eri aloilla. Vuonna 1902 perustettiin Osuuskassojen Keskuslainarahasto, joka sai valtiolta lainaksi rahaa, jota pystyttiin paikallisten osuuskassojen kautta jakamaan halpakorkoisina lainoina maaseudun taloudellisen toiminnan edistämiseen. Ensimmäiset osuuskassat perustettiin vuonna 1903. Maaseudun osuuskassat toivat lopun kohtuuttomalle korkiskonnalle ja kassojen kautta maaseudun väki sai koulutusta yhteistoimintaan kassojen luottamusmiehinä. Lainoja myönnettiin tuottaviin tarkoituksiin, kuten hevosten, lehmien tai aurojen ostoon.

Osuustoiminnan tarkoituksena on edistää siihen osallistuvien toimeentuloa tai elinkeinon harjoittamista. Osuuskunnan omistajia ja päätösvalan käyttäjiä ovat sen jäsenet.

Pientilalla perustettiin osuuskassa

Pellervo-Seuran konsulentti Kalle Kurkela oli kutsuttu puhujaksi Pirkkalankylän pienviljelijäin yhdistyksen kokoukseen Karsitun pientilalle vuoden 1925 maaliskuun viidentenätoista päivänä. Kokoukseen oli kutsuttu myös Hyrsingin kansakoulun opettaja, Kustaa Aadolf Koskinen. Koskinen oli ajellut kokoukseen yhdessä maanviljelijä Paavo Leukun kanssa, Leukun hyvällä liinakolla, talvista tietä pitkin.

11 paikkakuntalaista viljelijää kuunteli Kurkelan esitelmän osuuskassoista, niiden tehtävistä sekä toiminnasta. Kaikki kokouksen osallistujat olivat esityksen kuultuaan yhtä mieltä siitä, että kylälle tulisi saada kuvatun kaltainen rahalaitos. Pellervo-Seuralta saatiin mallisäännöt, osuusmaksuksi määrättiin 200 markkaa

ja pääsymaksuksi viisi markkaa. Osuusmaksun sai suorittaa kokonaan kerralla tai halutessaan neljässä yhtä suuressa erässä. Kokouksessa päätettiin perustaa Etelä-Pirkalan Osuuskassa, jonka kotipaikka olisi Etelä-Pirk-

kalan kunta. Kaikki paikalla olleet liittyivät kassan jäseniksi ja kirjoittivat nimensä perustamiskirjaan.

Maaliskuun 2025 aikana perustamiskirjaan kerättiin vielä lisää allekirjoituksia, jonka jälkeen ryhdyttiin toimenpiteisiin maaherran vahvistuksen saamiseksi osuuskunnan säännöille ja toimintamen ilmoittamiseksi kaupparekisteriin. Kassan varsinainen toiminta päästiin aloittamaan vuoden 1926 alusta.

Talletuskorko yli seitsemän prosenttia

Alun epävarmuuksista huolimatta kassan toiminta käynnistyi lupaavasti, sillä kassaan kertyi ensimmäisen toimintavuoden aikana talletuksia hieman yli 200 000 markkaa ja seuraavana vuonna talletukset ylittivät jo 460 000 markkaa. Talletuksista maksettiin korkoa 7,5 prosenttia ja lainojen korot olivat alkuvaiheessa 8-9 prosenttia.

Jäsenhankintaa sakaristossa

Vaikka uusi osuuskassa oli päätetty perustaa ja yksitoista pienviljelijää oli allekirjoittanut nimensä perustamiskirjaan, oli kassan toiminnan käynnistäminen edelleen epävarmaa. Jäseniä tarvittaisiin lisää. Opettaja Kustaa Aadolf Koskinen lähti työpäiviensä jälkeen, iltaisin ja viikonloppuisin, kiertämään kylä ja suostuttelemaan jäseniksi isompienkin tilojen omistajia. Sattuipa eräänä sunnuntaina, että Koskinen suostuttelumatkallaan istahti Etelä-Pirkkalan kirkkoon seuraamaan jumalanpalvelusta ja poikkesi sen jälkeen sakaristoon selostamaan osuuskassaatetta kirkon palvelijoille. Tulos oli hyvä, sillä sekä kirkkoherra, kanttori että suntio päättivät liittyä jäseniksi. Kolmikon amma-teiksi merkittiin huumorintajuksen kirkkoheran ehdotuksesta ”pappi, lukkari ja suntio”.

Vuoden 1926 rahamäärää 200 000 markkaa vastaava summa vuonna 2024 oli elinkustannusindeksin muutokset huomioiden noin 80 000 euroa. Summat kuvaavat suunnilleen samoista tavaroista ja palveluista maksettujen hintojen kehitystä.

Alakansakoulunopettajan vuosipalkka maaseutukoulussa oli 1920-luvulla hieman yli 10 000 markkaa, joka vastasi noin 3 900 euron vuosipalkkaa vuoden 2024 euroissa. Keskimääräinen asumisen osuus yksityisestä kulutuksesta oli alle 10 prosenttia ja elintarvikeostojen osuus lähes 50 prosenttia.

Samaan aikaan...

...Sähköinsinööri Arvi Hauvonen aloitti radiolähetykset Tampereen Puhelinosuuskunnan ullakolta vuonna 1923, kolme vuotta ennen Yleisradion perustamista.

2. Kaupunkilaiskassaksi

Linja-autolla Tampereelle

Etelä-Pirkkalan väki sai 1930-luvun alkupuolella kohtuulliset linja-autoyhteydet Tampereelle, jossa käytiin isommissa liikkeissä tekemässä ostoksia ja hankkimassa tarvikkeita markkinoilta. Kaupungin keskusta veti kävijöitä kaikilta sivukyliltä ja osuuskassassa arveltiin, että uusien jäsenten ja asiakkaiden hankinta voisi olla helpompaa, jos sijaintipaikkana olisi Tampere.

Päätökset tehtiin, kassa siirtyi Tampereelle vuonna 1935 ja nimeksi vaihdettiin Tampereen Seudun Osuuskassa. Samalla taloudeltaan heikot Messukylän ja Rantaperkiön Osuuskassat yhdistyivät uuteen Tampereen Seudun Osuuskasaan.

Kassa toimi alkuvaiheessa Tampereella vuokrahuoneistossa, joka löytyi SOK:n toimitalosta, osoitteesta Hämeenkatu 26. Sisäänkäynti oli Hämeenkadulta, mutta asiakkaiden piti nousta toiseen kerrokseen, jossa kassa toimi kahdessa pienessä ja ahtaassa huoneessa.

Perinteisen maaseutukassan siirtäminen kaupunkiin herätti jonkin verran epäilyksiä. Toimintapiiriä laajentamalla pystyttiin kuitenkin pienentämään kuluja, lisäämään jäsenmäärää sekä monipuolistamaan tarjottuja palveluja. Käyttöpääomien ja lainakannan vahvistumisen myötä

myös lainojen korkoja pystyttiin alentamaan jopa kokonaisella prosenttiyksiköllä. Lapsia kannustettiin säästäjiksi jakamalla kansakouluille säästölip-paita ja eniten koulusäästöjä tehneille oppilaille luovutettiin palkinnoksi säästökirjoja.

Kassan talletukset olivat yhdistymisvaiheessa noin 2,6 miljoonaa markkaa, mutta talletuskanta oli vuoden 1937 päättyessä kasvanut jo yli 11 miljoonaan markkaan. Kilpailijan lukuihin tosin oli vielä pitkä matka, sillä alueen Säästöpankin talletusmäärä oli yli kolmikymmenkertainen.

”Tulkoon vain ja olkoon vuoden taikka pari. Kyllä sitä sitten mennään takaisin Pirkkalaan.”

– Tampereen Säästöpankin johtajat, kun Osuuskassa muutti Tampereelle vuonna 1935.

Samaan aikaan...

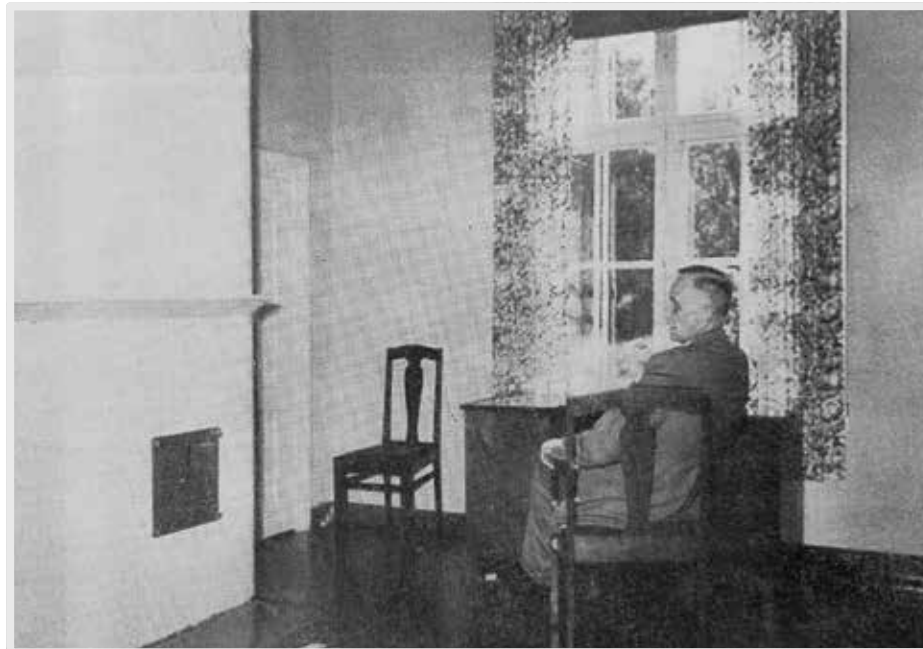
...Tampereen uusi rautatieasema ja Valtion Lentokonetehtas Härmälässä valmistuivat vuonna 1936. Säännöllinen lentoliikenne Tampereen Härmälän kentälle alkoi vuonna 1937.

Henkilökunnan määrä kolminkertaistui

Tampereen Seudun Osuuskassan kasvupalat olivat kovat. Hallintoa uudistettiin ja laajennettiin. Perustettiin hallintoneuvosto, joka valitsi hallituksen. Kustaa Aadolf Koskinen nimitettiin uuden osuuskassan kokopäiväiseksi toimitusjohtajaksi vuonna 1937 ja kassanhoitajaksi tuli yliopistossa lakia opiskellut Toini Noppari. Asiatyttönä ja harjoittelijana oli Meeri Larmola. Koskisen tarjoamat sivutoimisen kassanhoitajan palvelut olivat Tampereelle muuton myötä laajentuneet kolmen hengen laajuiseksi asiantuntevaksi organisaatioksi.

Kassa kasvoi nopeasti suhteessa muihin Suomen osuuskassoihin. Tampereelle muutettaessa kassa oli tilastojen mukaan Suomen 37. suurin osuuskassa. Vuonna 1941 Tampereen Seudun Osuuskassa oli kipunut suurimpien osuuskassojen joukkoon, sillä sitä suurempia olivat enää Porin, Turun, Salon, Kuopion ja Perniön Osuuskassat.

Osuuskassan toimisto Nuolialan koululla vuosina 1929–1935 oli varsin vaatimaton.

Samaan aikaan...
 ...Vuonna 1938 Tampereelle valmistui linja-autoasema, joka oli parinkymmenen vuoden ajan Pohjoismaiden suurin.

3. Pientilalta ja kansakoululta jugend-linnaan

”Lompsa” teki kassakaapin virkaa

Osuuskassa sai alkunsa Karsitun pientilan yhdessä huoneessa pidetyssä kokouksessa vuonna 1925. Varsinainen toiminta alkoi Hyrsingin kansakoululla, jossa opettaja Kustaa Aadolf Koskinen hoiti kassaa työnsä ohella. Mitään suurempia kustannuksia ei kassan käynnistämisestä aiheutunut, sillä Osuuskassojen Keskuslainarahasto lahjoitti tarvittavat kirjanpitokirjat ja kassanhoitaja Koskinen lahjoitti ”lompsan” eli lompakon tai rahakukkaron tekemään kassakaapin virkaa. Kassan koko omaisuus ja tarpeelliset tarvikkeet mahtuivat mainiosti Koskisen työhuoneeseen. Vuokraa ei tilojen käytöstä tarvinnut maksaa.

Kassan toiminta siirtyi opettajan mukana

Koskisen siirtyessä opettamaan Nuolialan kansakoululle vuonna 1929, oli luontevaa muuttaa sinne myös kassan toiminta. Kassan hallitus piti muutosta hyvänä asiana, sillä uusi toimipaikka sijaitsi keskemällä pitkän mallista Etelä-Pirkkalan pitäjää ja muutoksen uskottiin vilkastuttavan kassan toimintaa. Palvelua Hyrsingissä ei kuitenkaan kokonaan lopetettu, sillä tunnollinen opettaja Koskinen kävi erikseen sovittuina päivinä hoitamassa kassan asioita myös Hyrsingin koululla.

Kassatyöt päivällä, koulutyöt yöllä

Kassa palveli asiakkaitaan hyvin joustavasti, sillä aukioloajat olivat rajoittamattomat. Paikkakuntalaiset tulivat mielellään asioimaan aikaisin aamulla tai illalla töiden päätyttyä, sillä voitiin olettaa, että koulupäivän jälkeen Koskisella olisi paremmin aikaa kassan asioiden hoitamiseksi. Illalla ei asiakkailta yleensä ollut kiirettä mihinkään, joten koululle oli mukavaa jäädä tarinoimaan ja vaihtamaan kuulumisia pidemmäksikin aikaa ilman pankkiasioiden hoitamisen tarvetta. Melko usein Kustaa Aadolf Koskisen huoneessa paloi valo yölläkin, sillä joskushan ne koulunkin asiat piti hoitaa.

Kilometrien kävely kirjat kainalossa

Opettaja ja kassanhoitaja Kustaa Aadolf Koskinen kulki tiettyinä päivinä Nuolialan koululta Hyrsingin koululle palvelemaan siellä päin asuvia osuuskassan asiakkaita. Matkateko onnistui linja-autossa, mutta se ei vienyt perille saakka. Kävelymatkaa kertyi kolme ja puoli kilometriä suuntaansa, ja mukana piti kantaa painavaa kirjanippua, jossa oli asiakkaiden palvelussa tarvittavat tiedot. Koskinen piti kuitenkin kunnia-asianaan palvella myös Hyrsingin kylän asukkaita.

Hyrsingin koulutalo rakennettiin vuonna 1916 ja sitä laajennettiin ensimmäisen kerran vuonna 1930. Koulun sisätilat remontoitiin vuonna 1998 ja koulutalo oli edelleen käytössä vuonna 2024.

Arkkitehti Wivi Lönn suunnitteli Nuolialan ensimmäisen kansakoulun Pirkkalaan vuonna 1907.

Hämeenkadun ahtaissa tiloissa

Osuuskassa toimi ensimmäiset kolme vuotta Tampereella SOK:n toimitalon toisen kerroksen vuokrahuoneissa, osoitteessa Hämeenkatu 26. Sijainti kaupungin keskustassa oli erinomainen, mutta ahtaat kahden pienen huoneen laajuiset tilat eivät sopineet kassatoiminnan harjoittamiseen. Kolmessa vuodessa, jonka verran väliaikaisissa vuokratiloissa toimittiin, ehdittiin kuitenkin rauhassa etsiä kassalle omaa toimitaloa. Taloja oli myynnissä useitakin ja hinnoista sekä ehdoista neuvoteltiin. Sopiva kohde löytyi vuonna 1938.

Talokaupoille Helsinkiin

Vuoden 1938 alussa myyntiin ilmoitettiin arkkitehti Vilho Penttilän suunnittelema Kansallis-Osake-Pankin talo, joka oli valmistunut vuonna 1907

SOK:n toimitalo eli Tuotannon Talo osoitteessa Hämeenkatu 26. Kuva on 1930-luvulta.

osoitteeseen Kauppakatu 4. Tampereen Seudun Osuuskassan toimitusjohtaja Kustaa Aadolf Koskinen ja kassan hallituksen puheenjohtaja Paavo Leuku matkustivat Helsinkiin, KOP:n pääkonttoriin neuvottelemaan kaupasta ja samat miehet allekirjoittivat kauppakirjan helmikuun 7. päivänä vuonna 1938. Rakennuksen kauppahinta oli 3,5 miljoonaa markkaa.

Samaan aikaan...
...Automaattinen puhelinkeskus otettiin käyttöön Tampereella 1934.

Tuotannon talo sai nimensä sen omistavan Osuusliike Tuotannon (myöh. Pirkanmaan Osuuskauppa) mukaan. Myöhäisjugendia edustaneen talon suunnitteli arkkitehti Birger Federley vuonna 1914. Rakennuttaja oli Tampereen Telefooni-Osakeyhtiö, ja talossa oli tilat myös puhelinalaitokselle, joka toimi talossa vuoteen 1933 saakka. Funktionalistiseksi kunnostettu rakennus suojeltiin asemakaavalla vuonna 1984.

”Jos kassa ei osta, niin ostetaan porukalla!”

Kustaa Aadolf Koskinen ja Paavo Leuku saivat Helsingissä neuvottelukumppanikseen KOP:n kiinteistöjen hoitajan, joka ei ollut koskaan edes käynyt Kauppakatu nelosen rakennuksessa eikä sitä tuntenut, mutta kysyi: ”Paljonko te siitä rakennuksesta maksaisitte?” Kustaa Aadolf oli valmistautunut neuvotteluun ja esitteli vertailuja talon tuotoista ja menoista, joiden tuloksena totesi, että sen verran on huonotuottoinen talo, ettei sitä kannata pitää, eikä muuta keinoa ole kuin hinnan alentaminen. Miehet tar-

josivat talosta 3,2 miljoonaa markkaa. Kustaa Aadolf jäi pariaksi päiväksi Helsinkiin, jonka jälkeen KOP:n johtokunnan kannaksi ilmoitettiin 3,5 miljoonan markan hinta. Kustaa Aadolf ilmoitti tiedon Tampereelle ja käski kutsua hallintoneuvoston koolle päättämään esitetyn hinnan maksamisesta.

Tieto talokaupoista alkoi kuitenkin saman tien levitä ja taisi tulla pelko, että joku muu nappaisi kaupan. Kustaa Aadolf otti hädissään puhelun Helsinkiin ja ilmoitti omin päin, että

kauppa on päätetty ja maanantaina tulen maksamaan.

Yhden hallituksen jäsenen, Hugo Simolan Nokialta, Kustaa Aadolf sai kuitenkin puhelimella kiinni ja pohti, mitenkähän miehen käy, kun kaupat tuli tehtyä ja hallintoneuvosto ei ole vielä ehtinyt päätöstä tehdä. Simola rauhoitteli miestä ja sanoi ”jos ei pankki osta, niin ostetaan me parin kolmen miehen porukalla!” Hallintoneuvoston päätös oli kuitenkin rakennuksen ostaminen.

Kassan oma upea talo

Kassa oli saanut uuden upean talon, harmaasta graniitista rakennetun, tamperelaisen jugend-arkkitehtuurin arvorakennuksen, mutta ei kuitenkaan saanut rakennuksen parhaita tiloja käyttöönsä, sillä tilat oli jo ennen kaupantekoa annettu vuokralle pitkäaikaisella sopimuksella.

Kesäkuussa 1938 kassan tilat avattiin rakennuksen toisen kerroksen tiloissa ja pari vuotta myöhemmin saatiin käyttöön myös kolme Kauppakadun puoleista huonetta. Pankkisali oli edelleen vuokrattuna Havulinna Sähköliikkeen liiketilaksi.

Kauppakatu 4, julkisivu.

Kauppakadun rakennus sotapommituksissa. Kuva: Bertel Strömmer / Vapriikin kuva-arkisto.

Pommit vaurioittivat rakennusta

Vuoden 1940 maaliskuun sotapommituksissa Kauppakadun rakennus sai osuman ja osa rakennuksesta hajosi katosta kellariin saakka. Vesikatto paloi kokonaan ja komea vuolukivitorni tuhoutui. Tulipalo tuhosi myös kassan arkistot.

Korjaustöihin ryhdyttiin välittömästi. Sotavahinkoyhdistys onneksi korvasi suuren osan kunnostustöistä sekä menetetyistä vuokratuloista.

Sotavahinkoyhdistys oli Suomessa 1939–1951 toiminut yhdistys, joka huolehti sotavahinkolain mukaisten vakuutusten korvauksista. Yhdistyksen jäsenenä olivat vakuutuslaitokset. Vuonna 1944 Sotavahinkoyhdistykselle siirrettiin lakkautettujen suojeluskuntien omaisuus ja varat.

Vekseleitä pakettiautosta

Johtokunta esitti hallintoneuvostolle vuonna 1961, että hankittaisiin pyörillä liikkuva pankki kiertämään Aitolahtea ja Teiskoa. Lupa ajoneuvon hankintaan saatiin ja toimitusjohtaja Erkki Karpa oli jo ehtinyt löytää Commerce-merkkisen pakettiauton. Auto sisustettiin ja takaoveen maalattiin osuuskassan kylvömies. Autolla toimitettiin perille maitotilit ja eläkkeet, autossa voi nostaa tililtään rahaa tai tehdä talletuksen. Kiireelliseen rahan- tarpeeseen löytyi myös vekselilomakkeita. Kaksi autoa ehdittiin ajaa loppuun ennen kuin pankkitoiminta pakettiautosta lopetettiin vuonna 1975.

Pankkiauton takaoveen maalattiin osuuskassan kylvömies.

”Menestystä en toivota”

Kauppakadun pääkonttorissa oli tehty mittava saneeraustyö, jonka lasku oli kallis. Palvelutilat laajenivat ja asiakkaat kehuivat. Yläkertaan rakennettiin jopa sauna edustustilaisuuksia varten. Hiukan piti leveillä kilpailijoillekin, joten Tampereen Säästöpankin toimitusjohtaja esikuntineen kutsuttiin löylyihin. Kilpailija esitti saunomisen jälkeen kiitoksensa: ”Asialliset tilat täällä on, mutta menestystä en toivota, koska menestyksestä nämä herrat pitävät itse huolen.” Muiden pankkiryhmittymien väkeä ei saunaan kutsuttu.

”Eiks Salme ole täällä?”

Tampereen keskustan konttoreissa, kuten Amuri tai Pyyrikki, oli kaupunkimeininki. Kun siitä lähdettiin 20 kilometriä pohjoiseen, Aitolahdelle, oli kyläyhteisön konttorilla hyvin erilainen tunnelma. Merja Keso päivysti yksinään konttorilla, kun asiakas tuli sisään, pysähtyi ovensuuhun ja kysyi: ”Eiks Salme olekaan täällä?” Ei ollut. Asiakas totesi tulevansa takaisin uudemman kerran, kun pääsisi asioimaan Salmen kanssa. Asiakkaat luottivat tuttuihin henkilöihin ja uuteen henkilöön tutustuminen saattoi ottaa aikansa.

Hämeenkatu 12 salkoon osuuspankin lippu

Tampereen Aluesäästöpankin kaupan yhteydessä vuonna 1993 myös Aluesäästöpankin pääkonttoriinteistö osoitteessa Hämeenkatu 12 hankittiin osuuspankin omistukseen omaisuudenhoitoyhtiö Arsenalilta. Oveen ilmestyi Osuuspankin tunnus ja pankin lippu nostettiin salkoon.

Hämeenkatu 12 pankkisalın portaikossa on kuvataiteilija Osmo Rauhanan teos.

Mihin konttoreita tarvitaan?

Pankkien konttoreita oli 1980-luvulla lähes jokaisen kerrostalon katutasen tiloissa ja pienissäkin kunnissa pidettiin tärkeänä säilyttää oma konttori. 1990-luvun puolivälissä ryhdyttiin konttorien määrää tavoitteellisesti vähentämään. Yhtenä syynä vähentämiseen oli välttämätön saneeraus, mutta toisaalta asiakkaat asioivat konttoreissa huomattavasti vähemmän kuin aikaisemmin. Käteisen rahan tarve ja käyttö oli vähentynyt ja luottoneuvotteluista suuri osa käytiin erikseen sovittuna ajankohtana.

Pankkien konttoreiden vähentyminen jatkui 2000-luvulla ja kassapalvelua tarjottiin konttoreissa usein vain joinakin päivinä viikossa.

Pankki on siellä, missä asiakkaatkin ovat

Vuonna 2024 Hervannan konttori suljettiin, mutta uusi toimipiste avattiin Lempäälän Ideaparkin liikekeskukseen. Muutoksen jälkeen pankilla oli Hämeenkadun pääkonttorin ja Lempäälän lisäksi neljä muuta konttoria, Nokialla, Ylöjärvellä, Hämeenkyrössä ja Kurussa. Osassa sivukonttoreita tarjottiin kassapalvelua kerran viikossa, muina aikoina konttoriin pääsi asioimaan ajanvarauksella.

Pääosa asiakaskohtaamisista oli siirtynyt sähköisiin kanaviin, kuten Teamsiin sekä OP Mobiiliin.

Suurin osa pankkipalveluista oli tarjolla ihmisten taskuissa, laukuissa ja työpöydillä, vuorokauden ympäri. Vuonna 2025 uuden Pirkanmaan Osuuspankin syntymisen myötä konttoriverkoston liittyivät Kangasalan Seudun Osuuspankin kolme konttoria Kangasalla, Pälkäneellä ja Luopioisissa.

Hämeenkadun konttorirakennuksen katolla olevat paneelit ottavat talteen aurinkoenergiaa.

Traktoreilla pankkiin

Teiskon Terälahden konttorin asiakkaina olleet maanviljelijät ottivat vahvasti vastustavan kannan, kun pankki suunnitteli konttorin lopettamista vuonna 1996. Viljelijät starttasivat mahtavan kokoiset traktorinsa ja lähtivät hoitamaan pankkiasioitaan Kauppakadun pääkonttoriin vapun jälkeisenä päivänä. Kymmenet traktorit pysäköitiin Keskustorille. Traktorimarssista huolimatta konttori suljettiin, mutta kyläläiset ostivat konttorin omistukseensa. Suunnitelmana oli houkuttella kylälle jonkun toisen pankkiryhmittymän palveluja.

Mikä on pankkialin funktio?

2000-luvun ensimmäisenä vuosikymmenenä palkattiin konsultti kehittämään pankin asiakaspalvelua. Konsultti katseli suurta pankkialia, jossa nelisenkymmentä ihmistä istui odottelemassa vuoroaan, jonotusnumerolappuset käsissään. Takaseinän suuri kello raksutti eteenpäin ja asiakkaita kutsuttiin palvelutiskille vuoronumerolippusten määräämässä järjestyksessä. Konsultti esitti kysymyksen pankkialin funktiosta. Ja sehän oli ”odotteleminen”. Siinä sitten kokeiltiin toista menetelmää, jossa sopiva henkilö kiersi pankkialin ja tarkisti, ketkä kaikki olivat tulleet kyselemään lainaa. Suuri osa odottelijoista laitettiin omaan jonoonsa, jossa virkailija varasi jokaiselle ajan luottoneuvotteluun, joka ei missään tapauksessa olisi onnistunut jonotuspäivänä. Odottelemisesta siirryttiin ajanvarauksiin.

4. Toimitusjohtaja näkyi muuallakin kuin tilinpäätösjuhlissa

Asiakaspalvelua ympäri vuorokauden

Etelä-Pirkkalan Osuuskassan ensimmäinen sivutoiminen kassanhoitaja ja vuodesta 1937 lähtien kokopäiväinen toimitusjohtaja oli kansakoulunopettaja Kustaa Aadolf Koskinen. Koskinen teki kassan alkuvuosina aktiivista asiakashankintaa, palveli joustavasti asiakkaita ja jatkoi yleensä tarjontia niin kauan kuin kävijöillä jutunaiheita riitti.

”Poliitikot saisivat pitää näppinsä erossa taloudellisista kysymyksistä, kun eivät niistä mitään tiedä!”
– Kustaa Aadolf Koskinen

Kustaa Aadolf Koskinen.

Miljoonatappio johti toimitusjohtajan eroon

Erkki Karpa tuli kassan toimitusjohtajaksi vuonna 1960. Karpa oli hiljainen ja vaatimaton mies, jota yhteiskunnallinen osallistuminen ei kiinnostanut. Tunnollinen työmyyrä teki konttorissaan pitkää työpäivää, mutta ei liiemmälti piitannut sosiaalisesta elämästä.

Vuonna 1971 pankiksi muuttuneen kassan jäsenmäärä putosi rankasti. Eronneita jäseniä oli 578 ja uusia jäseniä 64. Pankilla oli ongelmia vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden kanssa ja OKO:lta otetuista tukiluotoista oli jouduttu maksamaan yli 12 prosentin korkoa.

Osuuspankin johtokunta sai vuoden 1972

syyskuun kokoukseensa neljän liuskan mittaisen pankkitarkastajan kirjeen, jossa todettiin pankin hoidossa esiintyneen taitamattomuutta ja huolimattomuutta. Edellisen vuoden tilinpäätöksessä käytettyjen väärin perusteiden oikaisujen jälkeen runsaan 11 000 markan voitto kääntyi yli puolen miljoonan markan tappioksi. Erkki Karpa ilmoitti eronpyyntönsä saman tien.

Tunnollinen Karpa jäi kuitenkin vielä laatimaan yhteistyössä johtokunnan kanssa lausuntoa Osuuspankkien vakuusrahastolle Tampereen toiminnan jatkamisen mahdollisuuksista. Kun Karpa esitteli joulukuussa 1972 maksuvalmiuslaskelman, oli ylijäämää kertynyt toista miljoonaa markkaa. Uusi toimitusjohtaja Matti Sydänmaa pääsi ottamaan ensimmäiset askeleet kohti Tampereen Seudun Osuuspankin rutiinien ja hallinnon perusremonttia.

”OKO:sta lähetetään tänne Messias!”

– Erkki Karpa luopuessaan toimitusjohtajan tehtävästä

Pankinjohtajan huoneessa tarjoiltiin aina savukkeita

Lempäälän-Viialan Osuuspankkiin tuli vuoden 1970 syksyllä työhön uusi 15-vuotias juoksutyttö. Koulun opettaja oli järjestänyt Heli Riikoselle työpaikan. Tuttavat sanoivat, että jos pankkiin pääsee työhön, niin se työpaikka on ikuinen. Parin vuoden päästä Heli sai pankista vakituisen paikan ja pääsi Helsingin Vuosaaren Kallahdenniemeen suorittamaan Osuuspankkiopiston tutkinnon. Harjoitteluajana Helin tehtäviin kuuluivat kahvin keittäminen pankinjohtajan vieraille ja huolehtiminen siitä, että tarjolla oli aina savukkeita. Johtajan huoneessa leijui usein sankka savu.

52-vuotisen pankkiuransa aikana Heli ehti hoitaa lukuisia erilaisia työtehtäviä tilinpäätöstietojen kirjaamisesta lainaneuvotteluiden käymiseen.

Heli Riikonen.

Juoksutyttö tai juoksupoika tarkoittaa lähettiä, joka kuljettaa esimerkiksi postia, paketteja ja tavaroita joko talon sisällä tai ulkopuolelle.

Samaan aikaan...
...Teiskon kunta liitettiin
Tampereen kaupunkiin
vuoden 1972 alusta.

Toimitusjohtajat

1924–1960	Kustaa Aadolf Koskinen, ensin kassanhoitajana ja myöhemmin toimitusjohtajana
1960–1972	Erkki Karpa
1973–1977	Matti Sydänmaa
1978–1996	Arto Lehto
1996–1998	Kalevi Hilli
1998–2006	Tony Vepsäläinen
2006–2010	Olli Lehtilä
2010–2019	Mikko Rosenlund
2019–	Jani Vilpponen

Linja-autolla tutustumaan toimitusjohtajaan

Tampereen Seudun Osuuspankin johtokunnalla oli ajatuksena saada uudeksi toimitusjohtajaksi 31-vuotias Porin Seudun Osuuspankin apulaisjohtaja Arto Lehto, joka oli aikaisemmilta vuosilta tuttu ja arvostettu osuuspankkien tarkastaja. OKO:ssa suunnitelmat olivat kuitenkin toisenlaiset ja tehtävään oli asetettu ehdolle Joensuun Osuuspankin toimitusjohtaja Matti Sydänmaa.

Tampereella Sydänmaa oli täysin tuntematon, joten pankin luottamushenkilöille vuokrattiin linja-auto, jolla matkattiin Itä-Suomeen tutustumaan toimitusjohtajaehdokkaaseen. Reissu sujui ilmeisen hyvin, sillä Sydänmaa aloitti työnsä pankin johdossa vuoden 1973 alussa.

Etäisyyttä viljelijöihin, kaupunkilaiset sisään

Matti Sydänmaa oli sujuva suhdetoimintamies, joka otti vahvalla otteella ohjat käsiinsä pankin johdossa ja tutustui nopeasti alueen vaikuttajiin. Kun johtokunnassa olivat aikaisemmin puhuneet puheenjohtaja ja jäsenet, niin nyt puhui toimitusjohtaja, joka kaipasi ja vaati reipasta menoa sekä viivyttelämätöntä päätöksentekoa. Siihen ei

johtokunnassa ollut totuttu. Nyt otettiin etäisyyttä talonpoikaisiin maalaisjuuriin sekä osuustoiminnan pölyisiltä tuntuneisiin periaatteisiin ja ryhdyttiin toimimaan liikeyrityksen tavoin. Luottamushenkilöiden joukosta ryhdyttiin vähentämään maataloustuottajia ja juntaamaan tehtäviin kaupunkilaisia talousosaajia, joilla oli yhteyksiä yritysmaailmaan.

Sydänmaan vauhdin pankin johdossa pysäytti vuonna 1977 Tammermaan Kiinteistökeskus Oy:n tilanne. Tontteja oli hankittu runsain määrin, mutta rakentamista ei ollut pystytty aloittamaan. Tappiota oli kertynyt useammalta vuodelta ja vuoden 1978 tappioksi ennustettiin lähes miljoonaa markkaa. OKO tarjoutui pelastamaan tilanteen, mutta sillä ehdolla, että toimitusjohtaja vaihtuisi. Johtokunnan kokouksesta soitettiin suoraan Arto Lehdolle ja kyseltiin halukkuutta tulla Tampereelle. Lehto lupasi miettiä asiaa ja tulla ainakin käymään Tampereella.

Pirkanmaan yhteinen osuuspankki syntyi

Tampereen Seudun Osuuspankin luottamushenkilöt olisivat halunneet Arto Lehdon toimitusjohtajaksi jo vuonna 1973, mutta viisi vuotta myöhemmin toive vihdoinkin toteutui. Pankin tilanne Lehdon aloittaessa tehtävässään oli surkea. Osuuspankin talous oli heikko, talletuskanta laski ja asiakkaita siirtyi muihin pankkeihin. Markkinaosuus oli alle kahdeksan prosenttia. Henkilökunnan koulutus-

”Pirkanmaan yllättäjä on Tampereen Seudun Osuuspankki, joka on uusinut ilmettään selvästi kilpailullisempaan suuntaan.”

– Aamulehden taloustoimittaja vuonna 1979

taso oli jäänyt kehityksestä ja asiakaskunnan koulutustasosta jälkeen. Jotain oli tehtävä ja nopeasti.

Kannattavuuden, kasvun ja vakavaraisuuden lisäksi tavoitteeksi uskaltauduttiin asettamaan pyrkimys kehittää yhteistoimintaa naapuriosuuspankkien kanssa, eli rakentaa pohja Pirkanmaan yhteisen osuuspankin luomiselle. Ja tietysti piti

Arto Lehto.

hankkia perinteisen viljelijäväestön luottamus takaisin.

Jo toisen työvuotensa jälkeen Lehto saattoi olla tyytyväinen, sillä asetetut markkinaosuustavoitteet oli saavutettu ja taloudellinen tuloskin alkoi olla tyydyttävä.

Lehdon suunnitelma laajasta alueellisesta osuuspankista toteutui vuoden 1991 alussa, kun kuuden pirkanmaalaisen pankin edustajat allekirjoittivat uuden Tampereen Seudun Osuuspankin perustamisasiakirjan. Uuden alueellisen pankin taival alkoi tosin vaikeissa olosuhteissa, kun kasvavat luottotappiot alkoivat syödä kannattavuutta.

Arto Lehto oli pankin toimitusjohtajana näkyvä, avarakatseinen sekä älykäs mutta ajoittain teräväkielinen ja joidenkin mielestä jopa hiukan pelottava. Arton huoneessa leijui aina sankka tupakansavu, sillä tuohon aikaan oli tavanomaista tupakoida sisätiloissa.

Arto Lehto joutui toimitusjohtajana kantamaan vastuun pankin syöksymisestä 1990-luvun alun ongelmiin.

Rajujen saneerausotteiden Kalevi Hilli

Ekonomi Kalevi Hilli oli nostanut rapakuntoisen lisalmen Osuuspankin kuiville ja saneerannut kolmen vuoden ajan tappiollista Pohjolan Osuuspankkia tulokuntoon. Hilli asettui toimitusjohtajana taloksi Tampereelle maaliskuussa 1996 ja sai jälleen eteensä rajun ja vaativan saneeraus tehtävän. Edeltävän vuoden tulos oli heikko, mutta Hilli uskoi nopeaan toipumiseen. Sen sijaan kustannuskriisiä vastaan piti lähteä taistelemaan.

Kalevi Hilli.

Kuukauden talossa oltuaan hän ilmoitti pankin edustajistolle, että seuraavan vuoden kuluessa 15 pankin konttoria nykyisistä 36:sta suljettai-siin ja henkilöstöä ryhdyttäisiin kovalla kädellä vähentämään.

Vuoden 1996 aikana pankin henkilöstöä vähennettiin kolmanneksen verran ja konttorien määrää pudotettiin 40 prosenttia. Kulut pieneni-vät ja tappiot alkoivat kutistua. Pankin tulokunto parani vauhdilla, mutta saneeraus uuvutti henki-lökunnan. Sisäiset näkemyserot kärjistyivät ja Hilli irtisanoutui runsaan kahden vuoden työrupeaman jälkeen. Ero astui voimaan samana päivänä.

pari vuotta itseään nuoremman Olli Lehtilän. Miesten yhteistyöstä tuli tiivistä ja sujuvaa, Tony vastasi pankista ja Olli otti vastuulleen myynnin tehostamisen.

Tonyn ja Ollin tavoitteena oli, että onnetto-massa tilassa 1990-luvun puolivälissä ollut pankki olisi lähivuosina Suomen paras osuuspankki. Syn-kän jakson jälkeen innostus tarttui nopeasti myös henkilökuntaan. Kun kovien kokemusten jälkeen päästiin jälleen nousuun, siitä osattiin myös nauttia ja omasta työstä uskallettiin olla ylpeitä.

Hyvä työpari Tony ja Olli

38-vuotias Tony Vepsäläinen oli uuden tyylin pankkimies, joka toi Tampereen Seudun Osuus-pankkiin uusia virtauksia sekä toimintatapoja ja osasi tilanteen niin vaatiessa heittäytyä ja pistää itsensä peliin. Tony tuli Tampereelle Turun Seudun Osuuspankista, joka oli tuolla hetkellä Suomen suurin sekä myös Suomen tappiollisin osuus-pankki. Asiat Tampereella eivät olleet juurikaan sen paremmin, vaan pankki oli sekä taloudellisesti että henkisesti edelleen kuilun partaalla. Uudelta johtajalta odotettiin paljon, erityisesti henkilökun-nan suunnalta, joka oli vielä toipumassa rankoista saneeraustoimista. Tampereen Aluesäästöpankista tulleen henkilökunnan sulauttaminen mukaan osuuspankin toimintaan oli myös vielä kesken. Tony halusi työparikseen ja varatoimitusjohtajaksi

*”Vähintään sillä alueella, joka näkyy
kirkontornin huipulta,
pitää pankin pystyä tukemaan
alueen menestystä sekä tuntea asiakkaat
ja heidän toimintatapansa.”*

– Tony Vepsäläisen kirkontorni-periaate

Tämän synkemmäksi ei voi enää mennä

Tonyn tehtävänä oli toimitusjohtajakautensa alkuvaiheessa avata henkilökunnan juhlatilaisuus. Tony otti mikrofonin käteensä ja lauloi Juicen kappaleen ”dokumentti”, jonka sanoitus on melkoisen synkeä:

*Kato mää oon suurin kusipää, mitä löytyy päältä maan.
Sitä faija jo koitti selittää aikoinaan...*

*Kato semmosta miehen elämä on, se lyö päätään lattiaan.
Kuule tarjootko yhden lonkeron, no, kippis vaan...*

Surullisen ja epäviereisen esityksen päätyttyä Tony totesi, että tässä oli toivottoman pessimistinen kappale, jonka lauloi ihminen, jolla ei ole lauluääntä. Tämän synkemmäksi ei tunnelma enää voi tulla. Ellei joku nyt tulisi todistamaan, että synkistely parantaa tuloksia, olisi viisainta lopettaa tämä synkkyudessa rypeminen ja alkaa tehdä asioita hyvällä mielellä ja innostuksella. Yhteiselle onnistumiselle piti antaa mahdollisuus.

Tony Vepsäläinen.

Arvojohtamista

Olli Lehtilästä tuli Tampereen Seudun Osuuspankin toimitusjohtaja vuonna 2006. Varatoimitusjohtaja-aikana pankki, sen asiakkaat ja Tampereen kaupunki olivat tulleet perin pohjin tutuiksi. Myyntivaihe oli saatu pysyvästi päälle ja konttorinjohtajista oli tullut myyntipäälliköitä. Myyntivauhdin ohessa piti pysähtyä miettimään myös pankin arvoja. Tuohon saakka arvoista oli puhuttu yleensä vain kerran vuodessa, strategiatyön yhteydessä. Olli aloitti arvojohtamisen ja koko henkilökunnalle järjestetyillä arvopäivillä esiin nostettiin ihmisläheisyys, aito välittäminen ja yhdessä menestyminen.

*”Minä tunsin jokaisen
Tampereen Seudun Osuuspankin
työntekijän nimeltä.”
– Olli Lehtilä*

Toimitusjohtaja asui vanhempiansa kellarissa

Tultuaan valituksi varatoimitusjohtajan tehtävään ja Tampereelle muuttaessaan Olli Lehtilä asettui asumaan vanhempiansa kodin kellarikerrokseen. Muu perhe asui Lahdessa. Ensimmäinen puolivuotiskausi Tampereen Seudun Osuuspankin varatoimitusjohtajana oli äärimmäisen työntäyteinen, joten perhe sai pärjätä pääosin omillaan ja niinäkin iltoina, jolloin Olli ehätti Lahteen, olivat lapset jo unten mailla.

Tampereen tyhmin mies

Kun Olli Lehtilä lähti Helsingin OP Pankki Oyj:n toimitusjohtajaksi, Tampereen kaupunkamäärävaltuutuksen puolesta lahjoitti hänelle kunniakirjan, jonka mukaan Olli oli valittu Tampereen tyhminmimmäksi mieheksi – koska hän lähti Tampereelta Helsinkiin.

Olli Lehtilä.

Mikko Rosenlund.

Pirkanmaan vaikutusvaltaisin finanssialan toimija

Jani Vilpposella oli monipuolinen pankkialan kokemus kassatoimihenkilön, sijoitusasiantuntijan ja lakimiehen työstä aina johtotehtäviin saakka, kun hänelle tarjottiin Tampereen Seudun Osuuspankin varatoimitusjohtajan paikkaa vuonna 2010. Uusi tehtävä tarkoitti siirtoa ”sillan toiselle puolelle” kilpailijan leiriin. Samalla suunnitteluhorisontissa näkyi jo tulevaisuuden polku pankin toimitusjohtajaksi saakka, johon tehtävään Jani siirtyi vuonna 2019.

Pirkanmaan vaikutusvaltaisimman finanssialan tehtävän haltijana toimitusjohtaja on pankin tärkein verkostojen rakentaja. Aikaa tulee työn ohessa riittää vapaaehtoiisiin luottamustehtäviin esimerkiksi Tampereen kauppakamarissa.

Kun Jani aloitti ensimmäisessä säästöpankki-työpaikassaan vuonna 1987, ei toimitusjohtajasta näkynyt juuri koskaan jälkeäkään. Kesäapulainen ja kassatoimihenkilö saattoivat nähdä toimitusjohtajasta vilahduksen tilinpäätösjuhlissa. 1980-luvun loppupuolen yrittäjäillat ja ajoittain kosteat juhlatilaisuudet lähensivät asiakkaita ja pankin johtoa, mutta kriisivuodet ja yhteiskunnallinen muutos lopettivat sen kaltaisen edustamisen lähes kokonaan.

2020-luvun tavoitteena Tampereen Seudun Osuuspankissa on ollut vahvasti erottautuminen aktiivisella elinvoimaa luovalla yhteistyöllä koko maakunnan alueella. Samalla myös perinteinen osuuskunta-aate on saanut tulla paremmin näkyviin.

*”Liikepankista tulo Osuuspankkiin
oli vähän niin kuin olisi loikannut
Tapparasta Ilvekseen.”*

– Jani Vilpponen

*"Aina voi mennä 'Vilpposen
boksiin' keskustelemaan asioista
tai esittämään omia näkemyksiä."
– Leena Ahlqvist*

Jani Vilpponen.

Hyvä verkostoituminen näkyy, kun pankin toimitusjohtaja liikkuu kaupungilla. Tuttavat ja tuntemattomatkin pysähtyvät juttelemaan. Jani Vilpposen juttukump-
panina on Mika Pesonen.

5. Osuustoiminnalla Pirkanmaan hyvinvoinnin moottoriksi

Hevosinvestoinnilta odotettiin tuottoa

Paikallisia osuuskassoja perustettiin alun perin edistämään maaseudun taloudellista toimintaa. Kohtuuton koronkiskonta saatiin loppumaan, kun tarjolle tuli halpakorkoisia lainoja hevosten, lehmien tai aurojen ostoon. Luottoja myönnettiin siis heti toiminnan alkuvuosina investointeihin, joilta odotettiin tuottoa. Vanhastaan osuuskassoja ei kuitenkaan mielletty varsinaisesti liiketoiminnan rahoittajiksi.

Yhteiset menestymisen eväät

Toimintaympäristön menestys on pankin toiminnan edellytys ja sama toisinpäin. Aikanaan osuuskassat paransivat viljelijäväestön pärjäämistä ja kassat menestyivät maataloussektorin uskollisten asiakkuuksien ja tunnollisten velkansa maksajien

ansioista. Kaupungistumisen vuosina osuuskassa oli mukana toteuttamassa perheiden asuntohaaveita, teollisuustyöpaikkoja tuli lisää ja kaupungit kasvoivat.

Koulusäästötoiminta

Osuuskassan ensimmäinen toimitusjohtaja Kustaa Aadolf Koskinen oli ammatiltaan opettaja. Koskinen oli edistänyt oppilaidensa säästämis-harrastusta. Koululaisten luonteen- ja kansalaiskasvatuksen tueksi opetushallitus käynnisti 1950-luvulla koulusäästötoiminnan. Koulut saivat osuuskassasta ison yhteisen säästölaatikon ja oppilaille jaettiin pieni kirjanen, johon tehtiin merkintöjä säästösummista. Kirjaseen oppilaat saivat liimamerkkejä, kun määrätty summat oli saatu kerättyä. Lapset saivat myös osuuskassasta oman lasten säästökirjansa.

Kassa ajelutti nuorisoa avoautolla

Tampereesta alkoi kehittyä korkeakoulukaupunki, kun yksityinen oppilaitos, Yhteiskunnallinen Korkeakoulu siirtyi Helsingistä Tampereelle vuonna 1960. Kassa alkoi tavoitella asiakkaakseen opiskelevaa nuorisoa. Samaan aikaan lanseerattiin nuorisotili, jota kassa markkinoi osuuskassaviikolla ajeluttamalla nuoria ympäri kaupunkia ikivanhalla avoautolla.

Opiskelulainoja ja finanssikoutseja

Tampereen Seudun Osuuskassan yhteydenpito eri oppilaitoksissa opiskeleviin nuoriin oli tiivistä jo heti 1960-luvulla. Yhteisiä neuvonpitoja järjestettiin ja opiskelulainoja myönnettiin vuonna 1965 yli 120 000 markkaa, mikä oli runsaan prosentin verran kassan koko antolainauksesta.

Tampereen Yhteiskunnallinen Korkeakoulu nimettiin vuonna 1966 Tampereen yliopistoksi ja se siirtyi valtion omistukseen vuonna 1974. Yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto yhdistyivät vuoden 2019 alussa uudeksi Tampereen yliopistoksi. Yhteistyö korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen kanssa on tuonut vuosikymmenten

myötä hyvää ja osaavaa työvoimaa pankille sekä alueen yrityksille. Tampereen Seudun Osuuspankki on tukenut yliopiston toimintaa monin tavoin.

2010- ja 2020-luvuilla Pirkanmaalla toimivat osuuspankit lahjoittivat yhteisesti 800 000 euroa Tampereen yliopistolle ja ammattikorkeakoululle. Lahjoitusten avulla haluttiin varmistaa korkeatasoisen koulutuksen jatkuvuus, joka osaltaan vahvistaisi koko alueen menestystä ja vetovoimaisuutta. Finanssikoutsit pitivät pyydettyä taloustaitotunteja oppilaitoksissa ja jakoivat talousvinkkejä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi pankki oli mukana peruskoulun kuudensille ja yhdeksänsille luokille järjestetyssä Yrityskylä-hankkeessa, jonka avulla osallistuja perehdytettiin yhteiskunnan, talouden, työelämän ja yrittäjyyden asioihin.

Neljän serkuksen perheyrittäjä

Fanni Leivo oli oppinut leivän valmistamisen taidon omalta äidiltään. Fanni oli aivan 1900-luvun alussa, 20-vuotiaana, jo naimisissa ja pienen Väinö-pojan äiti, kun hän yhdessä aviomiehensä kanssa perusti Leivon Leipomon pikkukylään Tampereen ja Messukylän rajamaille. 1930-luvun alkupuolella Väinö-poika jo kuljetti leipiä myyntiin Tammelantorille hevoskärryillä, talviaikaan reellä.

Vuonna 1939 nuoresta ja innokkaasta Väinöstä tuli leipomon toimitusjohtaja ja sitten pistettiin todella toimeksi. Taloa laajennettiin, jotta Saksasta tilattu uusi uuni mahtuisi sisään. Kymmenen vuoden kuluttua leipomo muutettiin osakeyhtiöksi ja pihalla seisoivat hevosen sijasta jo useita kuljetusautoja. Kolmas sukupolvi otti ohjat käsiinsä vuonna

Väinö Leivo lähettää leipäkuljetuksen matkaan 1970-luvulla.

1977, kun toimitusjohtajaksi siirtyi Väinön poika Raimo Leivo.

Leipomoa johti 2020-luvulla perheen neljäs polvi, Sanna Leivo yrityksen hallituksen puheenjohtajana ja hänen serkkunsa Harri Jaakkola toimitusjohtajana. Neljä serkusta omistivat yrityksen. Leipomon perheyrittäjät ovat kautta vuosien pysyneet luottamaan paikallisen pankin tukeen, kun kasvuharppauksia on tehty.

”Osuuspankki on inhimillinen ja kasvollinen, hyvä yhteistyökumppani. Ennemmin vaihdamme jauhojen toimittajaa kuin pankkia.”

– Sanna Leivo ja Harri Jaakkola

Leivon Leipomon omistavat yhdessä neljä serkusta, vas. Hanna Leivo, Harri Jaakkola, Mai Britt Jaakkola ja Sanna Leivo.

Vas. Harri Jaakkola, Sanna Leivo ja asiakkuusjohtaja Antti Tuomi OP:n yrityspalveluista.

Pankkimies kulki rakennustyömaan ohi

Vähän alle kolmikymppisen karkkulaisen Esko Ollilan päähän tuli 1950-luvun lopulla ajatus perustaa alumiinin pintakäsittelylaitos, joka pystyisi käsittelemään pitkää profiilia. Sopiva tontti saatiin vuokrattua ja Esko alkoi isänsä kanssa rakentamisen. Sitten varmalta vaikuttanut laina Säästöpankilta jäikin saamatta. Miesten piti olla muualla töissä, jotta saatiin rahaa rakennusmateriaalien hankintaan. Siuron Osuuskassan Väinö Honkala asui lähistöllä ja kulki usein rakennustyömaan ohi. Pankkimies totesi, että eihän tuossa touhussa ole mitään järkeä, jos kerran noin kovaa työtä tehdään ja osaamista on, niin eiköhän sitä rahaa löydy. Ja löytyihän sitä, puolitoista miljoonaa markkaa osuuskassan lainana. Vuonna 1959 aloitti toimintansa anodisointiyritys T:mi Suojapinta. Suojapinta sai vuonna 1972 sisaryrityksekseen Purso Oy:n, joka aloitti alumiinin pursotuksen, jälleen osuuspankin rahoituksella. 2020-luvulle tultaessa Purson liikevaihto oli kasvanut lähes 250 miljoonaan euroon.

Purson perustaja, teollisuusneuvos Esko Ollila toimi Siuron Osuuskassan johtokunnan jäsenenä jo 1960-luvulta lähtien ja Tampereen Seudun Osuuspankin johtokunnan puheenjohtajana vuosina 1991–1994.

Viikkorahat punaiseen posliinipossuun

Purson perustajan, Esko Ollilan, tytär Virpi Kaasalainen säästi lapsena viikkorahojaan ja kotitöistä saamiaan ansioita punaiseen posliinipossuun. Possun täyttyessä se vietiin Siuron Osuuspankkiin ja pankkikirjaan tehtiin asianmukaiset merkinnät.

Perheen yritykseen Virpi pääsi työhön aluksi

Virpi Kaasalainen.

kirjanpitäjän apulaiseksi. Työssä vaadittiin tarkkuutta, sillä työntekijöiden palkkanauhat kirjoitettiin käsin ja palkka maksettiin jokaiselle kirjekuorissa. Piti huolellisesti laskea, montako 20- ja 50-pennistä tarvittiin, jotta kirjekuoreen päätyi tarkka summa.

Virpistä tuli Purso Group Oy:n toimitusjohtaja vuonna 2010 ja hän toimi myös Tampereen Seudun Osuuspankin hallituksen jäsenenä vuosina 2007–2018.

Uusi pankki etsi uusia tuottoja

Kun vuonna 1970 osuuskassasta tuli osuuspankki, ryhdyttiin potentiaalista asiakaskuntaa tarkastelemaan uudella tavalla. Markkinaosuutta haluttiin lisätä ja tuottorakennetta monipuolistaa.

Tampereen Seudun Osuuspankin markkinaosuus toiminta-alueellaan oli 1970-luvulla alle kymmenen prosenttia, joten uusia asiakasryhmiä oli syytä ryhtyä tavoittelemaan. Laadittiin pitkän tähtäyksen suunnitelma, jossa pankista pyrittiin antamaan kuva ”yksityisen ihmisen sekä pien- ja keskisuuren yrittäjän pankkina”.

Keskiolut toi asiakkaan

Keskiolut vapautui ruokakauppojen myyntiin vuonna 1969. Vuonna 1897 perustettu Osakeyhtiö Pyynikki eli oluen valmistamiseen erikoistunut Pyynikin panimo ei ollut ehtinyt riittävällä tavalla varautua muutokseen. Kysynnän kasvaessa vauhdilla lähes koko tehdas oli uusittava. Osuuspankki luotti yrityksen menestykseen, yhteistyöhön ryhdyttiin ja Pyynikki tuli pankin asiakkaaksi.

Ripeästi maailmanmarkkinoille

Liiketoiminnan kehittämissuunnitelmassa 1980-luvun alussa yritysten tavoiteltu osuus osuuspankin luotonannosta asetettiin yli 30 prosentin tasolle. Yritysassiakkaiden palveluun kehitettiin uusia muotoja. Tampereen Seudun Osuuspankki hankki suoria yhteyksiä ulkomaisiin pankkeihin ja vuonna 1981 yhteydet oli luotu jo kolmeentoista maahan ja 31 ulkomaiseen pankkiin. Jo heti seuraavana vuonna yli puolet pankin palkkiotuotoista saatiin yrityssektorin toiminnoista, vaikka yritysten osuus pankin asiakkaista oli vain alle viisi prosenttia.

Yritystoimintaa pankin kellarissa

Pääomasijoitusyhtiö Panostaja aloitti toimintansa pankin kellaritiloissa vuonna 1984. Pankin toimitusjohtajana oli Arto Lehto, josta tuli yksi yrityksen perustajajäsenistä. Tampereen Seudun Osuuspankki oli ensimmäinen paikallispankki, joka lähti omistajana mukaan yrittäjien perustamaan kehitysyhtiöön. Pankilla oli yrityksestä merkittävän suuruinen omistusosuus. Tavoitteena oli kehittää aktiivisena omistajana suomalaisia pk-yrityksiä.

Ensimmäisen tilikautensa aikana Panostaja osti neljä yritystä ja maaliskuussa 1986 Panostajalla oli

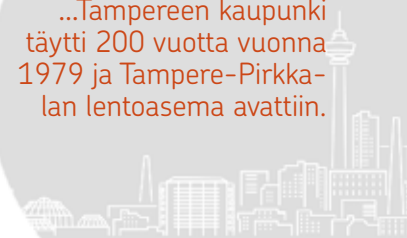

Panostajan perustajajäsenet joulukuussa 1984. Vas. Arto Lehto, Matti Koskenkorva, Kari Koiviola ja Pasi Asikainen.

salkussaan jo 23 yhtiötä. Vuonna 1990 Panostajan liikevaihto oli noussut 420 miljoonaan markkaan. Panostajan osake listattiin meklarilistalla vuosina 1989–1998, Helsingin pörssissä I-listalla vuosina 1998–2006 ja Nasdaq Helsingissä vuodesta 2006. Mikko Rosenlundin toimitusjohtajakauden aikana, 2010-luvulla, pankki myi pois viimeiset omistamansa Panostajan osakkeet. Vuonna 2024 Panostajan pääkonttori sijaitsi edelleen Tampereella

Samaan aikaan...

...Tampereen kaupunki täytti 200 vuotta vuonna 1979 ja Tampere-Pirkkalan lentoasema avattiin.

Pekka Hirvonen.

Veroneuvontaa yrityksille

Yritysassiakkaiden tueksi ja hyödyksi Tampereen Seudun Osuuspankki tarjosi veroneuvontaa. Pekka Hirvonen toimi aktiivisesti Pirkanmaan Yrittäjien parissa ja jonkin aikaa myös yrittäjien verotoimikunnan puheenjohtajana sekä Tampereen kaupakamarin tilintarkastusvaliokunnassa. Neuvonnan aiheet liittyivät tilinpäätöstilanteiden lisäksi yritysmuodon muutoksiin, joista pyrittiin selviämään verotuksellisesti mahdollisimman järkevästi. Pekka piti yrittäjien lehdessä veropalstaa ja kirjoitti aiheesta satunnaisesti myös Aamulehteen.

Poliisin virkapuku työasuna

Pekka Hirvonen tuli Tampereen Seudun Osuuspankkiin veroasioita hoitamaan vuoden 1985 marraskuussa. Runsaan kymmenen vuoden päästä Pekan työasuksi oli yhtäkkiä vaihtunut poliisin virkapuku, sillä veroasian-tuntija oli napattu mukaan johtoryhmän pikkujouluesitykseen, jossa poliisin lisäksi lantiotaan keikuttelivat rakennustyömies, merisotilas ja intiaani. Esityksen taustalla soi Village People -yhtyeen kappale Y.M.C.A.

Rahoitusyhtiö yritysten tarpeisiin

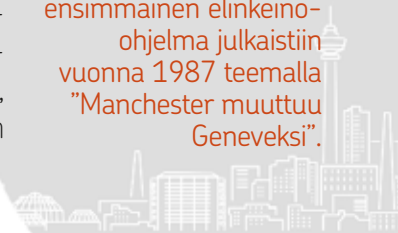
Tampereen Seudun Osuuspankilla alkoi olla voimakkaasti kasvavaa imua alueella perustettaviin yrityksiin. Yrityslainojen markkamääräinen kasvu oli lähes 55 prosenttia vuonna 1988 ja yrittäjiä kiinnostivat erityisesti valuuttaluotot. Ajankohta tuntui sopivalta perustaa TSOP-Rahoitus Oy, jonka tarkoituksena oli tarjota rahoitusta yritysten investointeihin sekä käyttöpääomaksi.

Miljoonarahaus startup-yritykselle

Mika Kuisma opiskeli diplomi-insinööriksi Tampereen teknillisessä korkeakoulussa ja työskenteli opintojen jälkeen sekä Nokiassa että Microsoftilla. Kuisma päätti työsuhteensa vuonna 2015 ja sai irtisanomispaketinsa osana yritysstarttirahan. Kumppaneiksi löytyi kaksi opiskelukaveria ja syntyi kamerateknologiaa hyödyntävä yritys, Grundium Oy.

Muutaman innovaatiokokeilun jälkeen keskustelukumppaniksi sattui lääketieteen ammattilainen, joka kertoi maailmanlaajuisesta patologien ammattikunnan pulasta ja tarpeesta saada rajalliset lääketieteen resurssit riittämään mahdollisimman hyvin. Digipatologia oli voimakkaassa kehitysvaiheessa. Syntyi yritysidea kamerateknologiasta, joka mahdollistaisi patologien etätöy. Grundium

Samaan aikaan...
...Tampereen kaupungin ensimmäinen elinkeino-ohjelma julkaistiin vuonna 1987 teemalla "Manchester muuttuu Geneveksi".

Vas. Mika Kuisma ja Oskari Tuominen.

ryhtyi näytteiden digitoijaksi.

Business Finland tuki uutta yritystä, jotta kehitystyötä pystyttiin tekemään vuoden verran. Edelleen startup-vaiheessa ollut yritys tarvitsi kuitenkin enemmän rahoitusta. Pari aikaisempaa

pankkia eivät olleet kiinnostuneet. Mika varasi ajan Tampereen Seudun Osuuspankista ja istahti virkailijaa vastapäätä. Kun Mikan ensimmäisessä lauseessa oli sana ”miljoona”, virkailija nousi tuoliltaan ja totesi, että nyt olisi syytä hakea paikalle joku toinen henkilö.

Pankin asiakkuusjohtaja Oskari Tuominen istahti vastapäätä Kuismaa ja kuunteli. Aivan siltä istumalta ja saman tien luotto ei järjestynyt, mutta asiaa lähdettiin viemään eteenpäin. Osuuspankki ei aktiivisesti hakeutunut startup-yritysten rahoittajaksi, mutta nyt tamperelainen innovaatio kuulosti kiinnostavalta ja Kuisma vaikutti miljoonapyynnöstään huolimatta järkevältä ja realistiselta. Rahat järjestyivät ja vuonna 2023 Grundiumin liikevaihto oli 44 miljoonaa euroa ja tulostakin syntyi lähes 17 miljoonaa.

”Ilman Hervantaa ei olisi Grundiumia.”
– Mika Kuisma

Digipatologiassa näyte valmistellaan kuten perinteisessä patologiassa. Se pilkotaan, prosessoidaan, valetaan parafiiniin, leikataan ja värjätään näytelaseille ohuina leikkeinä. Sitten se skannataan digitaaliseen muotoon, eli ihmisistä tai eläimistä otetut biologiset näytteet muutetaan digitaalisiksi valokuviksi. Ammattilaisten kokemuksen mukaan lausunnon antaminen digitaalisista näytteistä on nopeampaa kuin perinteisistä näytteistä. Mikroskooppilla näytettä katsotaan ikään kuin avaimenreiästä, ruudulla näkee koko näytteen kerralla.

Pankki eri ikäisten ihmisten tukena

Eri elämäntilanteissa tarpeet ja toiveet pankkipalveluille ovat erilaisia. 2020-luvulla yhteistyössä urheiluseurojen kanssa järjestettävät Hippon kisat ja -hiihdot keräsivät vuosittain tuhansia alueen lapsia, koululaisille hankittiin koulureppuja ja jokainen pankin henkilökunnan jäsen voi vuosittain tehdä vapaaehtoistyötä yhden työpäivän verran valitsemansa kohteen hyväksi.

Pankki tarjosi vuosittain sadalle paikalliselle 15–17-vuotiaalle nuorelle mahdollisuuden tutustua työelämään ja työllistyä yleishyödyllisissä yhdistyksissä. Pankki maksoi nuorille kahden viikon palkan.

Ikäihmiset tarvitsivat uudenlaisia taloustaitoja ja heille annettiin opastusta ja henkilökohtaista tukea sähköisten pankkipalvelujen käyttämisessä.

Lippuja jääkiekko-otteluihin

”Pelakkaa pojat!” kehotti Suomen Luisteluliiton puheenjohtaja Yrjö Salminen vuonna 1926 tuodessaan kanadalaisia jääkiekkomailoja Tampereelle. Suomen ensimmäinen jäähalli valmistui Tampereelle vuonna 1965 ja Nokia Arena aivan kaupungin ydinkeskustaan vuonna 2021. Osuuspankin palvelutiskeillä, kahvihuoneissa ja konttorien auloissa jääkiekko oli kestopuheenaihe. Pankin uusille työntekijöille useimmiten esitetty kysymys oli ”Ilves vai Tappara?” Yksi suosituimpia ja arvostetuimpia pankin omistaja-asiakkailleen tarjoamista eduista olivat alennukset Nokia Arenan otteluihin.

*”Ei pääomien, vaan jäsenten yhteenliittymä.
Ihminen on enemmän kuin pääoma.”*

*– Lehtiotsikko vuonna 1954,
kun kassa täytti 30 vuotta*

Yli sata vuotta kestänyt periaate

Osuuskunta-aate oli lähtökohta Etelä-Pirkkalan Osuuskassan perustamiselle vuonna 1925. Sata vuotta myöhemmin Tampereen Seudun Osuuspankissa osuustoiminnallinen ajattelu oli edelleen työn punainen lanka. Vuoden 1970 ensimmäisenä päivänä tuli voimaan osuuspankilaki, jonka ensimmäisiin sanoihin kiteytyi lain olennainen sisältö: Osuuspankki on pankkitoimintaa harjoittava osuuskunta. Yhteiskunta ympärillä oli muuttunut,

yhden miehen pyörittämästä kassasta oli tullut nykyaikainen pankki, jonka tarjoamat monipuoliset finanssipalvelut hyödyttivät omistaja-asiakkaita. Jäsenille maksettiin OP-bonuksia, annettiin keskittämisalennuksia ja tarjottiin paikallisia etuja.

Työhevosen ostoon lainoja myönnettiin 2000-luvulla reippaasti harvemmin kuin toiminnan alkuaikoina, mutta monella muulla tavalla pankki oli edelleen alueensa asiakkaiden tukena ja apuna siellä missä tarvittiin.

”Osuustoiminta on talouden kannalta loistava ja demokraattinen ratkaisu, koska yksittäistä päättäjää ei ole, vaan omistaja-asiakkaiden ääni kuuluu päätöksenteossa. Voitonjako ei tapahdu osinkoina, vaan tulosta jaetaan osuuden omistajille. Se tekee organisaatiosta vahvan.”

– Mikko Rosenlund

6. Velan myöntäjästä luoton tarjoajaksi

Kyllä sä tuolla vielä pärjät

Auto pysäköitiin kadun varteen ja asiakas marssi pankkiin pyytämään autolainaa. Uusi ajopeli piti saada. Hattu käteen ja pankinjohtajan puheille. Mikko Rosenlund otti asiakkaan vastaan ja kuultuaan millaista autoa asiakas havitteli, hän kysyi ”missäs se sinun autosi nyt on?” Yhdessä asiakkaan kanssa menttiin kadulle vanhaa autoa katsomaan, Rosenlund kiersi auton ympäri ja totesi asiakkaalle ”kyllä sä tuolla vielä pärjät” eikä lainaa auton hankintaan myönnetty.

1980-luvun alkupuolella pankeissa jaettiin niukkuutta, rahaa oli rajallisesti ja korkotasot olivat säänneltynä.

Tekohampaita ja hautajaisia

1970- ja 1980-luvuilla pankissa kirjoitettiin vekseleitä. Vekseliluotto annettiin muutamaksi kuukaudeksi. Joskus sanottiin, että jos haluat, että kolme kuukautta kuluu nopeasti, niin ota vekseli. Kerrankin vanhempi rouvanhenkilö tuli kyselemään pankinjohtajaa, koska tarvitsi vekselin rikkimenneiden tekohampaiden korjaamiseen. ”Katso vaikka!” sanoi rouva ja avasi suunsa apposen ammolleen pankinjohtajan pöydän edessä.

Paikkakuntalainen mies tuli pankkiin hakemaan vekseliä, jotta pääsisi omien sanojensa mukaan äitinsä hautajaisiin. Pankinjohtaja lupasi vekselin, mutta sanoi, että ”tämän kerran vielä, mutta neljättä kertaa et sitten enää äitiäsi hautaa”.

Keskuspankki säätelä korkotasoa 1980-luvun puoliväliin saakka, eivätkä pankit voineet kilpailla korolla. Luottoja kysyttiin enemmän kuin niitä voitiin myöntää.

Vekseli oli määrämuotoinen maksusitoumus, jota käytettiin lyhytaikaisen luoton ottamiseen pankista. Pankit lopettivat vekseliluottojen antamisen 2000-luvun alkuvuosina.

Yritys myyntiin ja rahat tilille

Tampereella tehtiin 1980-luvun puolivälissä lukuisia yrityskauppoja ja niistä saadut rahat jäivät suurelta osin määräaikaistalletustileille. Tampereen Seudun Osuuspankin ottolainaus kasvoi vuonna 1985 yli 25 prosenttia ja koko varainhankinta yli 30 prosenttia. Taloudellinen nousukausi oli alkanut. Nyt oli tarjolla rahaa luottojen tarvitsijoille, enää ei tarvinnut tulla lakki kädessä pankkiin lainaanelemaan. Yrityksiin virtasi ulkomaisia lainoja ja Tampere muuttui vauhdilla.

Vanhat tehtaات muuttuivat toimistoiksi, squash-halleiksi sekä ravintoloiksi ja kaupunkiin nousi uusia upeita rakennuksia, kuten 19-kerroksinen hotelli Ilves, Tampere-talo, Pirkkahalli, Tampereen Työväen Teatteri ja kaupunginkirjasto Metso.

Valuuttalainaa ”käytiin hakemassa”

Ulkomailta tuotu raha oli selvästi halvempaa kuin suomalainen lainamarkka. Pirkanmaalla oli satoja yrityksiä, jotka kävivät hakemassa pankista valuuttalainaa. Sananmukaisesti ”hakemassa”, sillä lainansaaminen oli muuttunut huomattavan helpoksi aikaisempaan verrattuna. Myös palveluyritykset saivat valuuttalainaa. Korot vähennettiin verotuksessa ja inflaatio helpotti lainan takaisinmaksua.

Pankkipalvelua lasikupolien alla

Tampereen vanhan Verkatehtaan paikalle valmistui Suomen suurin kauppakeskus. Lasikupolikattoinen Koskikeskus avattiin maaliskuussa 1988. Tampereen Seudun Osuuspankki avasi 10 000 päivittäisen kauppakeskuskävijän palvelemista varten uuden konttorin, jossa pankkiasiat saatiin hoidettua ja siinä sivussa kävijät voivat vaikka pelata tennistä katolle rakennetulla kentällä, nauttia sisävesiputouksien solinasta tai asioida keskuksen sadassa liikkeessä.

Pankin historian paras vuosi

Pankin vakavaraisuus parani ja jäsenmäärä lähestyi jo 15 000. Tase ylitti puolentoista miljardin markan rajan ja markkinaosuus kasvoi. Toimitusjohtaja Arto Lehto piti vuotta 1988 pankin koko siihenastisen historian parhaana vuotena.

Seuraavana vuonna alkoivat hälytyskellot jo hiljaisesti kilahdella. Yrityskaupat, yritysjärjestelyt ja kiinteistöjen myynti toivat pankille paljon toimeksiantoja, mutta samalla myös perintätehtävät lisääntyivät huolestuttavasti.

Tulkaa hakemaan rahaa!

Lainaa ei 1980-luvun lopulla enää haettu nöyrästi lakki kädessä, vaan rahaa oli tarjolla melkeinpä kaikille, jotka sitä pyysivät. Enää ei laadittu luottihakemuksia, vaan tehtiin luottovarauksia. Pankkivirkailijoiden pöydällä saattoi aamulla odotella keltainen tarralappu, jossa oli lainasumma, korko ja asiakkaan nimi. Joskus rakennusliikkeiden edustajat laittoivat nimensä tyhjään lainapaperiin ja loput kohdat täytettiin sitten pankissa ja pistettiin rahat yrityksen tilille.

”Päättäneen vuoden kaltaisia vuosia ei pankkitoiminnassa lähitulevaisuudessa nähdä.”
– Arto Lehto vuoden 1988 toimintakertomuksessa

7. Pulaa, sotaa ja kriisejä

Keinottelua pulavuosina

Etelä-Pirkkalan Osuuskassan ensimmäinen kriisiaika olivat pulavuodet 1929–1933. Kassa selvisi monista muista pankeista poiketen pula-ajasta melko hyvin, luottotappioita ei juurikaan syntynyt. Kassan hoitaja Kustaa Aadolf Koskinen sekä kassan hallituksen jäsenet tunsivat asiakkaansa hyvin ja tiesivät, kenelle luottoa kannatti antaa. Talletuksia kertyi kassaan aikaisempaa kehnommin, joten tilannetta yritettiin korjata talletuskorkoa nostamalla jopa seitsemään prosenttiin. Korkokilpailu kävi pankeille liialliseksi ja yhteisen sopimuksen mukaan osuuskassojen korkotasoksi päätettiin kuusi prosenttia. Lainojen saaminen oli vaikeaa ja talletusten korkotasoa madallettiin, joten kei-

nottelijoiden toiminnalle ja koronkiskonnalle syntyi tilaa. Ne, joilla oli rahaa, saattoivat nostaa varansa pois talletustileiltä ja lainata niitä korkeammalla korolla tarpeessa oleville.

Talletustilit tyhjenivät

Sodan pelko vuoden 1939 puolivälistä lähtien sai ihmiset nostamaan talletuksiaan, ajoittain jopa paniikinomaisesti. Talletusten nostoa jouduttiin rajoittamaan ja lainojen myöntämistä kiristettiin. Edelleen vuonna 1940 rahat pidettiin mieluummin omassa hallussa kuin pistettiin kassan tilille. Tampereen Seudun Osuuskassalle aiheutui vaikeuksia myös pommitetun pääkonttorin korjauksista.

Samaan aikaan...

...Tampereella menehtyi 21 ihmistä elokuvateatterin tulipalossa vuonna 1927 ja 138 ihmistä höyrylaiva Kurun haaksirikossa vuonna 1929.

Pulavuodet olivat vuosien 1929–1933 mittainen maailmanlaajuinen taloustaanuma, joka alkoi New Yorkin pörssiromahduksesta.

Gebhardin musta lista

Suomen osuustoiminnan isä, liikemies, professori ja kansanedustaja Hannes Gebhard (1864–1933) laati Osuuskassalehden pääkirjoituspalstalla vuonna 1930 mustan listan tahoista, joille lainoja ei tulisi myöntää. Monia ei listan ulkopuolelle jäänyt:

”Ensiksikin täytyy osuuskassojen välttämättömästi, jos mieli välttää tappiota ja jos kassojen hallitusten jäsenten mieli päästä raskaista vastuista, olla antamatta lainoja tehtaille ja muille yksityisliikkeille, paitsi vakavaraisille osuusmeijereille, osuuskaupoille ja eräille muille maataloudellisille osuuskunnille. Näin täytyy tehdä siinäkin tapauksessa, että lainanhakijana ovat kassan jäseninä olevat maanviljelijät tai näiden omistamat suuret liikkeet tai kassan kirjanpitäjänä oleva opettaja, joka samalla on mukana jossakin likeyrityksessä, tai kuka muu tahansa.”

Rahaa oli, mutta ei ostettavaa

Tampereen Seudun Osuuskassa jäädytti jatkosodan alkaessa kesäkuussa 1941 luotonannon. Eipä tosin paljoa ollut kysyntääkään, sillä yritystoiminta oli sodan vuoksi tyrehtynyt. Pankin menestystä

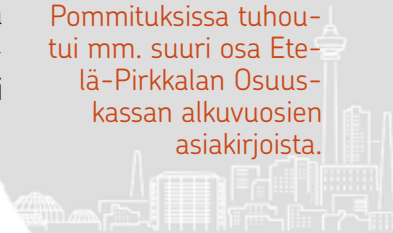
tuntui jarruttavan myös asiakkaiden kannalta hankala sijainti, oman toimitalon toisessa kerroksessa.

Talletusten määrä alkoi vuoden 1942 aikana hiljalleen nousta ja raha alkoi jälleen liikkua. Tampereen Seudun Osuuskassa nousi maan neljänneksi suurimmaksi osuuskassaksi. Suurempia olivat ainoastaan Pori, Turku ja Salo.

Vuosi 1943 toi helpotuksen toimitilojen osalta, sillä kassa pääsi vihdoinkin muuttamaan Kauppakatu nelosen katutasen avariin tiloihin. Samaan aikaan asiakkaat alkoivat jälleen sijoittaa rahojaan talletustileille ja kassan talletus- ja shekkitilien kasvu oli vuodessa yli 40 prosenttia.

Tampereen Seudun Osuuskassalla ei ensimmäistä kertaa ollut lainkaan luottoa OKO:sta, vaan päinvastoin saatavia yli yhdeksän miljoonaa markkaa. Käyttöpääomat olivat pelkästään talletuksina kerättyjä omia varoja. Sodan päättymisvuonna 1944 ei ainuttakaan lainaa tarvinnut laittaa pakokoperintään. Ostettavaa ei ollut, suuria seteleitä oli liikkeellä ja rahat päätyivät talletustileille.

Samaan aikaan...
...Neuvostoliitto pommitti Tamperetta vuosina 1939 ja 1940. Pommituksissa tuhoutui mm. suuri osa Etelä-Pirkkalan Osuuskassan alkuvuosien asiakirjoista.

Setelit leikattiin kahtia

Setelit leikattiin uuden-
vuoden yönä 1945.

Sota oli vienyt puolet markan arvosta ja lasku jatkui edelleen vuonna 1945, jolloin markan arvo puolittui jälleen parissa kuukaudessa. Puutetta oli kaikesta ja inflaatio oli huima. Mustan pörssin kauppaa tehtiin vilkkaasti.

Kun vuosi 1945 päättyi, piti kansalaisten uudenvuoden yön aikana leikata hallussaan olevat suuremmat setelit kahtia. Helmikuussa puolikkaat vaihdettiin uusiin seteleihin. Valtio otti näin puolet setelien arvosta pakkolainana, josta maksettiin kahden prosentin korko. Tavoitteena oli hillitä inflaatiota ostovoimaa vähentämällä.

Masentava vuosi 1977

Tampereen Seudun Osuuspankin vuoden 1977 viimeisessä johtokunnan kokouksessa todettiin, että vuosi oli numerollisesti ollut pankin siihenastisen historian huonoin. Osuuspankkien Vakuusrahastolle tehtiin avustushakemus, johon johtokunta laati selvityksen pankin toiminnan jatkamisen mahdollisuuksista.

Tampereen Seudun Osuuspankki ja sen omistama Tammermaan Kiinteistökeskus olivat rahoittaneet alueen asuntorakentamista. Rakennusliike Noppa oli saanut urakat ilman kilpailutusta ja laskuttanut työstään ylihintaa. Noppa oli tarjonnut pankin toimitusjohtaja Matti Sydänmaalle avokäristä kestitystä sekä maksanut osan ylihinnasta Sydänmaan sekä Kiinteistökeskuksen toimitusjohtajan tileille. Pankki teki miljoonatappiot.

Osuuspankkitarkastus teki rikosilmoituksen, Sydänmaan työsuhde päätettiin ja muutaman vuoden päästä raastuvanoikeus antoi osallisille tuomiot petoksesta ja asiakirjaväärennyksestä. Pankin toiminnan jatkuminen oli veitsenterällä.

Osuuspankkien Vakuusrahasto myönsi pankin anoman avustuksen luottotappion kattamiseksi. Vuosi 1977 oli Tampereen Seudun Osuuspankissa niin masentava, että tältä vuodelta ei tehty edes painettua vuosikertomusta.

Samaan aikaan...

...II maailmansodan aikana 1939–1944 Tampere oli sotateollisuuden merkittävä keskus. Tampellan tehdas valmisti ja huolsi sodan aikana kranaatinheittämiä ja tykkejä. Tekstiilitehtaat valmistsivat univormuja.

Mustan pörssin kauppa voi käynnistyä, kun jonkin tuotteen, kuten esimerkiksi alkoholin tai elintarvikkeiden saatavuutta säännöstellään tai siitä on muuten pulaa. Kaupanteko on luvaton ja sitä tapahtuu esimerkiksi sota- tai lakkotilanteessa.

Raha kävi kaupaksi 16 prosentin korolla

Huolestuttavia merkkejä tulevista ongelmista alkoi näkyä 1980-luvun lopulla. Tampereen Seudun Osuuspankin tilinpäätöksessä näkyi miljoonan markan verran luottotappioita vuonna 1988. Valuuttaluottoja oli saman vuoden loppuun mennessä välitetty 83 miljoonan markan edestä. Vuoden 1990 lopussa valuuttamääräisten pitkäaikaisten luottojen määrä oli jo lähes puoli miljardia markkaa. Monenlainen lainaraha kävi kaupaksi, vaikka korot olivat nousseet jopa yli 16 prosenttiin. Valuuttalainoja saattoi saada alle neljän prosentin korolla. Samaan aikaan luottotappioita kirjattiin 6,3 miljoonaa markkaa.

Pankin ovet menivät kiinni

Pankkisalit tyhjenivät ja pankkien ovet menivät kiinni yli kuukauden ajaksi helmikuun 1990 alusta. Pankkihenkilökunta meni lakkoon kymmenen

prosentin palkankorotuksen toivossa. Esimiehet olivat työssä ja monet heistä joutuivat ensimmäistä kertaa elämässään opettelemaan koneella kirjoittamista tai atk-laitteiden käyttämistä. Lakko lopetti rahaliikenteen miltei kokonaan, mutta alueen yrityksiä pyrittiin auttamaan hankalassa tilanteessa, joten kunhan yrittäjä soitti pankkiin ja tuli pankin takapihalle, joku työssä olevista kävi hakemassa rahaa pankin holvista yrityksen tarpeisiin. Pankkikortit sentään toimivat ja niillä pystyttiin maksamaan ostoksia. Vaikeudet eivät loppuneet tähän.

Kiinteistö meni, mutta laina jäi

Tampereen seudulla useat rakennusliikkeet sekä kiinteistö- ja arvopaperisijoittaja-asiakkaat joutuivat korkeiden korkojen takia ahdinkoon. Asuntojen hinnat laskivat romahdusmaisesti ja monet laina-asiakkaat päätyivät kahden asunnon loukuun. Valtava määrä luottoja päätyi perintään. Lama oli alkanut. Lamakuopan syvyys osattiin

Vuoden 1991 marraskuussa **Suomen markka devalvoitiin** 14 prosentilla, eli markan arvoa heikennettiin suhteessa ulkomaisiin valuuttoihin. Markka päästettiin kellumaan vuonna 1992, eli markan arvo määräytyi kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla kysynnän ja tarjonnan perusteella. Tämä johti valuuttalainojen kallistumiseen. Lainojen vakuutena olleiden asuntojen arvot laskivat noin puolella.

tässä vaiheessa jo arvata, mutta laman pituus tuli yllätyksenä.

Markan arvo heikkeni suunnilleen 40 prosenttia 1990-luvun alun devalvaatioiden jälkeen. Valuuttaluotoilla ostettujen kiinteistöjen vakuusarvot eivät olleet riittäviä, lainoja ei pystytty hoitamaan ja pakon edessä kiinteistöjä oli pakko realisoida, ne menivät myyntiin. Monessa tapauksessa vielä myynnin jälkeenkin laina pysyi yhtä suurena kuin ennen kauppaa.

Luottotappioita kirjattiin Tampereen Seudun Osuuspankissa yli 16 miljoonaa markkaa vuonna 1991 ja vuosina 1992–1994 yli 130 miljoonaa markkaa. Pankin tytäryhtiöt ja osakkuusyritykset tuottivat tappiota.

Valot paloivat toimitusjohtajan työhuoneessa

Vuonna 1993 Osuuspankki Yhteistuen Tampereen konttori päättyi Tampereen Seudun Osuuspankin syliin. Pankin talletuskanta kasvoi sulautumisen myötä noin 200 miljoonalla markalla. Saman vuoden lokakuussa tapahtui vielä suurempia muutoksia, sillä valtioneuvosto oli kaikessa hiljaisuudessa neuvotellut ja lopulta päättänyt Suomen Säästöpankin pilkkomisesta. Tampereen Seudun Osuuspankin toimitusjohtaja Arto Lehto sai luottamuksellisen tiedon vain pari viikkoa ennen kaupantekoa. Haltuunottoa oli nopeasti ryhdyttävä

valmistelemaan, mutta tietoa ei tässä vaiheessa saanut jakaa. Yhden hengen työryhmässään Lehto laati muutoksen toimintasuunnitelmaa ja aikatauluja. Valot toimitusjohtajan työhuoneessa Kaupakadun varrella paloivat viikkojen ajan myöhään yöhön saakka.

Tampereen Aluesäästöpankin kahdeksan konttoria, 37 000 asiakasta, miljardin markan talletukset sekä 80 hengen henkilökunta siirtyivät Tampereen Seudun Osuuspankille, jolla oli uudessa tilanteessa 40 sivukonttoria ja yli 300 työntekijää. Pankista oli tullut toimialueensa suurin paikallispankki

Mökit myyntiin

Pohjoisen lomamökit olivat 1980-luvulla suosittu paikka pankkien asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden keskuudessa. Lappiin lähdettiin yhdistetyille seminaari- ja hiihtoreissuille ja samalla laajennettiin verkostoja. Tampereen Seudun Osuuspankille oli kertynyt ainakin parikymmentä mökkiä, joista suurin osa oli tullut alueen pankkien yhdistämisen kautta, koska jokaisella pienelläkin pankilla oli oma tukikohta pohjoisen hiihtoreittien varsilla. Jotkut mökeistä olivat toki henkilökunnankin käytössä. 1990-luvun lopulla toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen pisti mökit myyntiin. Seminaarit lyhenivät ja hiihtoa oli tarjolla vähemmän.

Pankkiryöstö ei kannata

Laman aiheuttaman ahdingon myötä jotkut kansalaiset yrittivät kohentaa taloustilannettaan ryöstämällä pankin. Lempäälän konttorissa juhlittiin tilinpäätöstä ja sillä aikaa moottoripyörällä saapuneet rosvot ryöstivät Kuljun konttorin aseiden kanssa. Ryöstäjät saatiin kiinni, mutta kyseisen konttorin työntekijät hätkähtivät myöhemminkin joka kerta, kun moottoripyörä pysähtyi työpaikan eteen.

Viialan konttoria vahtineet rosvot olivat havainneet, että postinkantaja tulee aamuisin aina takaovesta. Ryöstäjät uhkasivat posti miestä, odottelivat sisällä toimihenkilöitä ja ottivat kaikki panttivangeiksi. Rahat vietiin ja virkailijat suljettiin pankkiholviin. Virkailijat saatiin vapautettua ja ryöstäjät jäivät kiinni. 1990-luvun alussa useita yhden hengen konttoreita suljettiin turvallisuusriskien takia.

Vielä 2010-luvun alussa joku epätoivoinen humalainen ryöstäjä yritti vaatia rahaa Hämeenkadun konttorista, mutta koska sitä ei annettu, hän poistui konttorista. Poliisipartio nappasi miehen kiinni lähitienoilta ja vei hänet putkaan selviämään humalastaan.

Yyteet veivät joka kolmannen työntekijän

Helmikuussa 1996 käynnistyivät koko henkilöstöä koskevat ”yyteet” eli yhteistoimintaneuvottelut.

Kalevi Hillin saneeraustyöt etenivät kuin juna. Henkilökunnan määrää vähennettiin noin 30 prosenttia, eli lähes joka kolmas työntekijä joutui lähtemään, pääsi eläkkeelle tai siirtyi toisen työnantajan palvelukseen. Konttorien määrä oli 1990-luvun alkupuolella ollut lähellä neljääkymmentä ja vuosikymmenen loppupuolella konttoreita oli jäljellä 21 sekä niiden lisäksi neljä myyntipistettä.

Kuusi vuotta tappiota

Tampereen Seudun Osuuspankki teki tappiota kuuden perättäisen vuoden ajan 1992–1997. Vuodelta 1997 kirjattiin luottotappioita 135 miljoonaa markkaa ja liiketappio oli noin 150 miljoonaa markkaa. Seuraavana vuotena tilanne alkoi kääntyä plussan puolelle. Pahimmat vuodet olivat ohi. Heinäkuussa 1998 raskaan saneerauksen

Yhteistoimintaneuvottelut, ”yyteet” tai muutosneuvottelut pohjautuvat yhteistoimintalakiin. Työnantajan tulee neuvotella ennen kuin harkitaan työvoiman vähentämistä tai työsopimuksen olennaista yksipuolista muuttamista tuotannollisella ja taloudellisella perusteella.

läpi vienyt toimitusjohtaja Kalevi Hilli sanoutui irti tehtävästään johtamiseen liittyvien näkemyserojen vuoksi. Ero astui voimaan saman tien.

Vastaisten vuosien varalle oli olemassa osuuspankkien yhdessä muodostama yhteisvastuujärjestelmä, johon Tampereen Seudun Osuuspankin edustajisto päätti yksimielisesti vuoden 1998 huhtikuussa mennä mukaan. Yhteisvastuu toimisi jatkossakin, jos yksittäisen pankin vakavaraisuus laskisi alle kahdeksan prosentin.

Perinnässä syntyi tuttavuussuhteita

1990-luvun laman aikaan pankin organisaatio muuttui. Monia toimintoja supistettiin säästöjen toivossa, mutta perintäyksikkö kasvoi. Velkajärjestelyjen hoitaminen vaati runsaasti resursseja ja yksikön väkimäärä lähes kymmenkertaistui. Osuustoiminnallinen periaate toimi kuitenkin perinnässäkin. Ongelmiin päätyntä asiakasta ei haluttu rutistaa taloudellisesti kuiviin, vaan yritettiin kaikin keinoin auttaa häntä selviämään velvoitteistaan. Osa asiakkaista oli perintätoimenpiteiden kohteena useampaankin kertaan, heistä tuli tavallaan kanta-asiakkaita ja tuttavuussuhteita pankin henkilökunnan kanssa syntyi myönteiselläkin tavalla. Asiakkuus säilyi, kun velat oli maksettu ja oli jälleen jotain tallettavaakin.

Positiivinen tulos ei voi olla totta

Uusi aika saneerausvuosien jälkeen alkoi Tony Vepsäläisen tultua toimitusjohtajaksi 1998. Varatoimitusjohtajan tehtävään tuli Olli Lehtilä ja Mikko Rosenlund vastasi pääkonttorista. Pankissa laadittiin uusi strategia, asetettiin uudet myyntitavoitteet ja esimiesroolit rakennettiin uuteen malliin. Samana vuonna tehtiin pitkästä aikaa positiivinen tulos. Samaan aikaan Suomen talous alkoi elpyä.

Kun pankki vihdoinkin teki pitkästä aikaa positiivisen tuloksen, ei henkilökunta ensin oikein uskonut asiaa todeksi. Niin pitkään oli kärvistely tappiolukemilla.

Aikaisempina vuosikymmeninä pankin tulosta tarkasteltiin yleensä helmikuussa, kun saatiin nähtäväksi edellisen vuoden tulos. Uuden ajan pankissa hallitus pääsi tekemään tulosseurantaa joka kuukausi ja halutessaan vaikka joka päivä, jos siihen tuntui olevan tarvetta.

”Yksi Osuuspankin vahvuuksista on tavallaan hitaus, koska yleensä ei ehditä mukaan hurjimpiin nousukausiin, mutta myöskään laskukaudet eivät tunnu niin kovina notkahduksina.”

– Markku Sotarauta

Nurkassa rapisi faksi

1990-luvun loppupuolen saneerauksen ja uudistusten myötä pankin toimintaan lanseerattiin vahva myyntihenkisyys. Myyntitiluksista raportoitiin säännöllisesti ja raportit kulkivat faksilla. Laitteet rapisivat toimistohuoneiden nurkissa ja myyntitilastoja seurattiin ahkerasti.

Notkahdus vuonna 2008

Yhdysvaltalaisen Lehman Brothers -pankin vararikko laukaisi vuonna 2008 maailmanlaajuisen subprime-pankkikriisin ja kansainvälisen taantumman, jonka aallot tuntuivat niin Suomessa kuin myös Tampereen seudulla. Kriisin vaikutukset Suomessa ilmenivät mm. pankkien välisen rahoiliikenteen pysähtymisenä, korkojen laskuna ja yritysten ja kotitalouksien lainansaannin vaikeutumisena. Bruttokansantuote aleni jyrkästi, työttömyys kasvoi ja asuntokauppa pysähtyi.

1990-luvun vaikeudet olivat terästäneet pankin toimintoja, luotonantoa ja taloudenpitoa, joten tämänkertaisesta kriisistä selvitettiin ilman kohtuuttomia vaikeuksia suunnilleen vuodessa.

Faksi eli telefaksi oli laite, joka lähetti puhelinverkon välityksellä fyysisen dokumentin kopion matkojen päähän. Vastaanottajan faksilaitteesta tuli ulos rapisevaa lämpöpaperia, jonka tekstit tuhoutuivat melko nopeasti auringonvalon vaikutuksesta. Sähköposti alkoi korvata faksilähetystä 2000-luvulla.

8. Luottamushenkilöt tuntosarvina

Hallintojärjestelmä on kuin kahvinkeitin

Osuuspankin hallintojärjestelmää voi hyvin verrata kahvinkeittimeen, jossa on useampia suodatin-papereita. Hallintojärjestelmä tuntuu raskaalta, kahvin valmistaminen on hidasta, mutta kun se on hitaasti ja huolella suodatettu, on varmaa, että se on myös hyvää.

Osuuspankki on omistaja-asiakkaidensa eli jäsentensä omistama osuuskunta. Jokainen omistaja-asiakas voi äänestää, kun neljän vuoden välein valitaan pankin edustajisto. Edustajisto kokoontuu yleensä kerran vuodessa ja sen tehtäviin kuuluu esimerkiksi tilinpäätöksen vahvistaminen. Edustajisto myös valitsee pankin hallinto-

neuvoston ja hallintoneuvosto puolestaan valitsee pankin hallituksen sekä toimitusjohtajan ja valvoo heidän johtamaansa hallintoa.

Hallintoneuvosto kokoontuu yleensä kolme kertaa vuodessa ja hallitus kerran kuukaudessa.

Kyberturvallisuus- ja pienyritysoosaamista

Vaaleilla valittu edustajisto edustaa koko pankin jäsenistöä ja asiakaskuntaa. Edustajiston ja sen valitseman hallintoneuvoston jäsenet toimivat tuntosarvina pankin ja ympäröivän yhteiskunnan välillä, nostavat esille ajankohtaisia muutoksia ja tuovat arkielämän palautetta pankin johdolle.

Osuuskunnan tarkoituksena on harjoittaa taloudellista toimintaa jäsentensä taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi ja kannustaa jäsenkuntaansa käyttämään osuuskunnan tarjoamia palveluita. Osuuskunta poikkeaa muista yritysmuodoista siinä, että sen pääasiallinen tavoite ei ole voiton maksimointi.

Yhteiskunnan rakenteiden muutos vaikuttaa myös luottamushenkilövalintoihin. Jossain vaiheessa tarvitaan enemmän rakennusalan tunte-musta, toisinaan taas yrityskauppa- tai pienyri-tysosaamista, kyberturvallisuuden edistämisen ymmärrystä tai vientikaupan taitoja. On myös tärkeää valita erilaisia persoonallisuuksia, eri taut-toista tulevia ja eri ikäisiä luottamushenkilöitä. Myös tasapaino sukupuolten välillä on tärkeää.

Luottamushenkilöille tarjotaan tehtävänsä varten monipuolista koulutusta. Luottamushen-kilöjärjestelmä on tavallaan myös osuuspankin tarjoamaa kansansivistystyötä, jonka kautta opi-taan ymmärtämään talouselämän lainalaisuuksia.

Oli hienoa nähdä uusi kasvuun lähtö

Jorma Hyrskyluoto valittiin Tampereen Seudun Osuuspankin hallintoneuvoston jäseneksi vuonna 1991 ja sen puheenjohtajaksi vuonna 1994. Seuraavana vuonna hänestä tuli pankin johtokun-nan puheenjohtaja. Pankissa yritettiin selvittää läpi pahimman lama-ajan katastrofien, joten Jorman taloushallinnon ja johtamisen asiantuntijuudelle oli käyttöä. Luottamushenkilöiden eteen tuotiin vaikeita päätöksiä toisensa jälkeen. Laman laineet alkoivat laantua 1990-luvun lopulla ja hiljalleen päästiin uuteen nousuun – tosin rankkojen sanee-

raustoimenpiteiden ja välttämättömän toimitus-johtajavaihdoksen jälkeen. Hurjimmat haasteet oli määrätietoisella toiminnalla selvitetty, eikä Jorma malttanut hypätä pois kyydistä. Tuntui mukavalta nähdä kehittämistoimien myönteiset vaikutukset ja uusi kasvuun lähtö.

Jorma Hyrskyluoto jäi yritysjohtajan tehtä-västään eläkkeelle vuonna 2007, mutta jatkoi puheenjohtajan tehtävässään 68-vuotiaaksi, vuoteen 2018. Hyrskyluoto sai Gebhard-mita-lin eli OP Ryhmän korkeimman kunniamerkin vuonna 2017.

Gebhard-mitali on OP Ryhmän korkein kunniamerkki. Hannes Gebhard oli suomalaisen osuuskuntatoiminnan isä, joka toimi Osuuskassojen Keskuslainarahaston sekä Osuuskassojen Keskusliiton toimitusjohtajana.

Jorma Hyrskyluoto.

Viidentoista minuutin lainaneuvottelu

Palkansaajien OP-sopimus, joka lanseerattiin 1970-luvun puolivälissä, toi Jorma Hyrskyluodon Tampereen Seudun Osuuspankin jäseneksi ja asiakkaaksi. Pankki lupasi kokonaisasiakkuuden vastineeksi varman asunoluoton, pienehkön kulutusluoton, palkankeskeytysluoton sekä vielä lomamatkaluotonkin. Jorma säästi puolisonsa kanssa vajaan kahden vuoden aikana 40 000 markkaa ja viidentoista minuutin lainaneuvottelujen jälkeen nuori pariskunta oli valmis ostamaan oman kolmen huoneen ja keittiön asunnon. Uuteen kotiin päästiin muuttamaan vuonna 1978.

”Mitä kaikkia pankkiasioita pystytäänkään mobiilisti hoitamaan! Alkuun vähän epäröitiin ja mietittiin, että uskaltaako kauppaankaan mennä, kun kassan ohi kulkiessa kone saattaa napata rahat tililtä.”

– Jorma Hyrskyluoto

Risto Nuolimaa.

Hyviä luottamushenkilöitä tarvittiin

Risto Nuolimaa tuli Tampereen Seudun Osuuspankin hallintoon taloudellisesti vaikeina aikoina. 1990-luvun rajut saneeraukset olivat meneillään ja hyviä luottamushenkilöitä tarvittiin ehkä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Pankin hallintoelimet hyötyivät oikeustieteilijän, Tampereen yliopiston kaup-paoikeuden professorin sekä osakeyhtiöoikeuden ja kiinteistökaupan tutkijan osaamisesta, kokemuksesta ja näkemyksistä.

”Sitä saneerausta vaan jatkettiin ja jatkettiin. Se oli vähän niin kuin puoli pulloa viinaa, ei voinut jättää juomista kesken.”

– Risto Nuolimaa

Alueen tuntemus johtaa menestykseen

Aluetieteen professori Markku Sotarauta tuli mukaan Tampereen Seudun Osuuspankin hallintoneuvostoon vuonna 2011 ja kahta vuotta myöhemmin pankin hallituksen jäseneksi.

Pankkitoiminta ei millään tavalla kuulunut professorin osaamisalueisiin, mutta koska Tampereen

Seudun Osuuspankki toimii paikallisesti ja toimintaympäristön menestys on myös pankin menestyksen edellytys, oli Sotaraudan valinta kohdallaan. Markku sai Gebhard-mitalin vuonna 2022.

Pankkikirja oli lukon takana

Markku oli lapsena säästäväinen, oikeastaan jopa pihi. Hänellä oli sininen säästöpossu, joka oli jollain tavalla ärsyttävä esine, mutta tuotti paljon iloa siinä vaiheessa, kun se tuli täyteen. Possuun mahtui suunnilleen tuhat markkaa rahaa. Aina viedessään possun tyhjennettäväksi pankkiin Markku jännitti, tulisiko sillä kerralla summaennätykset. Myöhemmin mainosten jakamisesta saadut palkkarahat menivät suoraan pankkitilille. Pankkikirja oli kuitenkin saatava hyvään talteen, joten koulun veistotunnilla Markku teki puusta laatikon, johon isoisä lahjoitti numerolukon. Seitsennumeroinen koodi on vieläkin muistissa. Laatikkoon laitettiin käteisrahat ja pankkikirja.

”Pankin tärkein pääoma on luottamus. Pankit eivät kaadu luottotappioihin vaan luottamuspulaan.”

– Markku Sotarauda

Markku Sotarauda.

9. Työssä on hauskaa!

Työnhakijalta otettiin käsialanäyte

Tampereen Seudun Osuuspankissa on paljon pitkiä työsuhteita. 40 vuoden ura ei ole suuri harvinaisuus ja pankin tehtävissä on viihdytty jopa puolen vuosisadan verran. 1960- ja 1970-luvulla pankkiin saatettiin tulla työhön jo teini-iässä. Koulusta suoraan tuleville tarjottiin töitä esimerkiksi

lähettinä tai apulaisena. Pankin koulutuksen kautta työtehtävät laajenivat ja monipuolistuivat. Joskus 17-vuotiaalta työnhakijalta pyydettiin käsialanäyte ja jos käsiala oli riittävän kaunis ja selvä, saattoi ura alkaa pankkitiskin takana.

Monet pankin työntekijät ovat päätyneet tehtäviinsä pankissa jo työssä olevien sukulaistensa tai tuttaviensa suosituksesta. Myös paikallinen yhteistyö alueen oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa on vahvistanut myönteistä työnantajakuva.

Pankkiin hakeutuu useimmiten tunnollisia ihmisiä, jotka ovat valmiita noudattamaan alan tarkkaa ohjeistusta ja sääntöjä. Myös halu palvella ja auttaa asiakkaita sekä ratkaista heidän ongelmiaan vetää ihmisiä pankkityön pariin. 2000-luvulla tuloshakuisuus ja myyntihenkisyys ovat nousseet tärkeiksi pankkityön osa-alueiksi.

Pankkityössä arvostettiin kaunista käsialaa.

Pankin toisinajattelija

Merja Keso marssi Ruoveden Osuuspankkiin kyselemään avoimeksi ilmoitettua lähetin paikkaa vuonna 1970. Paikka oli kuitenkin ehditty jo täyttää, mutta eipä reipasta nuorta naista pois lähetetty, vaan hänet otettiin työhön ja pistettiin kirjoittamaan pöytäkirjoja. Vuonna 1974 Merja siirtyi työhön Tampereelle upeaan Kauppakadun pankkisaliin. Harjoitusta tuli kirjanpidossa, kassatyössä ja notariaattiosastolla. Pankin rahoitusyhtiössä Merja teki kaikkea juoksutyön hommista raportointivastaavan tehtäviin. 1990-luvulla Merjasta tuli pankin sisäinen tarkastaja, jota toimitusjohtaja Arto Lehto tituleerasi ”pankin toisinajattelijaksi”.

Merja Keso jäi pois pankista vuonna 2019.

Notariaattiosasto oli pankin osasto, jossa hoidettiin asiakkaiden juridisluonteisia asioita ja säilytettiin arvopapereita.

Merja Keso.

Työpaikka pysyy, tehtävät vaihtuvat

1970-luvulla ei ollut sähkökirjoituskoneita ja korjausnauhan saaminen käyttöön oli merkittävä uudistus. Asiapapereiden kopioinnissa käytettiin pahalta haisevia liuotteita, tietoja lähetettiin puhelinlinjaa pitkin reikänauhoilta Helsinkiin. Oli hienoa, kun käyttöön tulivat mikrofilmit ja katselulaitteet. 2020-luvulla pankkiin ei voinut tulla työhön ilman tietotekniikkaosaamista.

Monien kymmenien vuosien pankkityöuran aikana työtehtävät ehtivät vaihtua monet kerrat ja jatkuva kouluttautuminen oli välttämätöntä. Osuuspankkiopiston lähiopetus muuttui pääosin verkossa tapahtuvaksi itsenäiseksi opiskeluksi. Laajan pankkiosaamisen keriyttäminen vaatii paljon aikaa, vaikka taustalla olisi miten hyvä koulutus. Monet asiat on mahdollista oppia vain työn kautta.

Pankissa käytettävät laitteet ovat tietotekniikan kehittymisen myötä muuttuneet vuosikymmenten mittaan.

Pankkityötä kotona

Viimeistään koronaepidemian aika vuosina 2020–2022 teki etätyöstä arkipäivää. Uudet työntekijät jopa edellyttivät mahdollisuutta etätyön tekemiseen. Liukuvat työajat olivat jo aikaisemmin tuoneet joustoa työn tekemiseen. Suurin osa asiakastapaamisista toteutui sähköisesti, joten siihenkin tarvittiin entistä harvemmin konttoritiloja tai omia työhuoneita pankissa. Tietoturvallisuus toki edellytti, että asiapapereita ei viedä kotiin.

Kun työskennellään avokonttoreissa, voi puhelut tarvittaessa hoitaa rauhassa niille varatuissa tiloissa, nykyajan ”puhelinkopeissa”. Puhelimessa Merja Matikainen.

Mikko kaatuu!

Mikko Rosenlund oli 1980-luvun lopulla pankin Kauppakadun konttorin johtaja. Käyttöön saatiin uuden sukupolven tietokonetekniikkaa, MikroMikkoja, jotka olivat ensimmäisiä Suomessa suunniteltuja ja valmistettuja PC-laitteita eli henkilökohtaisia tietokoneita. Kun laitteeseen tuli ongelmia, niin käytävällä kaikui huuto ”Mikko kaatuu!”

Hippo-säästäjästä henkilöstöpäälliköksi

Tampereen Seudun Osuuspankin henkilöstöasi-
antuntijana ja henkilöstöpäällikkönä toiminut
Sanna Sassi on tyypillinen pankkityön moniosaaja.
Kummitäti ja parhaan ystävän äiti houkuttelivat
kauppatieteiden opiskelijan kesätyöhön pankkiin.
Osuuspankin arvot olivat merkityksellinen asia
ja muistissa oli tunteisiin vetoava osuuspankin
mainos, jossa perheen pieni poika pudotti oman
pennosensa joulukirkossa kolehtihaaviin. Omia
pikku säästöjään Sanna oli jo pienenä pudotellut
Hippo-lippaaseen.

Sanna Sassi.

Kesätyöntekijänä Sanna pääsi kassapalveluihin ja toivoi alkuvaiheessa, että sisään konttoriin astuva asiakas tulisi vain joko nostamaan tai tallettamaan rahojaan. Vaikeammat tehtävät jännittivät. Kesätyön jälkeen Sanna jäi Nokian konttoriin avaamaan uusien asiakkaiden tilejä, kartoittamaan palvelutarpeita ja opastamaan asiakkaita tuulikaapissa olevan laskunmaksuautomaatin käytössä. Kun asiakaspalvelutehtävissä oli kulunut vuosi, Sannasta tuli henkilöstöpäällikön assistentti, jossa tehtävässä hän pääsi myös suunnittelemaan yrityspankin markkinointia ja järjestämään Hip-po-tapahtumia.

”Yksinkertaiset asiat ratkaistaan digitalisaatiolla, ihmisiä tarvitaan monimutkaisemmissa tehtävissä.”

*– Sanna Sassi,
henkilöstöpäällikkö*

Siistiä sisätyötä

Melkein neljäkymmentä vuotta pankissa työskennellyt asiakkuuspäällikkö Leena Ahlqvist halusi uransa alussa määrätietoisesti pankkiin työhön. Pankkityötä pidettiin siistinä sisätyönä ja työpaikkaa pysyvänä ja turvallisena. Suuri pankki monenlaisine työtehtävineen tarjosi vuosikymmenten aikana koulutusta ja uusia haasteita.

Yksityisasiakkaiden rahoitusneuvotteluja käytiin 2020-luvulla useimmiten puhelimitse tai verkossa. Henkilökohtaisessa kontaktissa asiakkaan tilanteen arviointi on helpompaa, mutta pankin tarjoamat säännöt, laskentamallit ja tietotekniikan asiakkaasta hakemat taustatiedot ohjasivat pitkälti rahoitusratkaisujen tekoa.

Yleinen mielikuva pankkityöstä oli edelleen myönteinen: pankissa tehdään siistiä sisätyötä.

Leena Ahlqvist.

”Negatiivinen luottopäätös on aina negatiivinen luottopäätös, vaikka sen tarjoilisi kultalautasella. Joskus unelmat ja haaveet eivät vaan toteudu.”

– Leena Ahlqvist

”Kyllä sä pärjää!”

Rahoitusta haetaan monenlaisiin tarkoituksiin. Joskus pankkivirkailijalla on täysi työ pitää ilmeensä kurissa, kun kulutusluottoa haetaan esimerkiksi kauneusleikkaukseen. Välillä sydämen valtaa myötätunto, kun asiakkaan talous on huonolla tolalla eikä lainaa saa. Jollain konstilla pitäisi tilanteesta kuitenkin jotain myönteistä löytää, vaikkapa toteamalla ”kyllä sä pärjää, jos vaan haluat. Olet sentään terve, sulla on työ ja parisuhde, tästä vaan eteenpäin!”

Optimistit

Onerva Riihelä tuli mukaan Tampereen Seudun Osuuspankin henkilökuntakerho Optimistit ry:n toimintaan vuonna 2001. Henkilöstökerhon tavoitteena oli yhteishengen luominen. Tilaisuuksiin osallistuivat yhdessä kaiken ikäiset pankkilaiset ja jokainen voi tuntea kuuluvansa samaan suureen yhteiseen perheeseen. Tapahtumia järjestettiin heinäkuista lomakautta lukuun ottamatta melkein pä joka kuukausi. Henkilökunta sai esittää omia toiveitaan retkikohteista tai tapahtumien teemoista.

Pussilakana päällä, tyynyliina päässä

Tampereen Seudun Osuuspankin Optimistit lähtivät vuosittain Osuuspankkien kesäpäiville, joita järjestettiin eri puolilla Suomea. Ennen kesäpäivämatkaa Porin Yyteriin vuonna 2006 oli jokaiselle osallistujalle annettu etukäteen pussilakana ja tyynyliina, joissa oli sammakoiden ja lumpeenkukkien kuvia. Näistä on tarkoitus valmistaa itselleen asu. Variaatioita riitti, mutta kuosi oli yhtenäinen. Kun tamperelaisten bussi pysähtyi juhlapaikalle ja väki asuissaan alkoi purkautua bussista, pysähtyi koko lähiympäristö tuijottamaan erikoista ilmetystä. Sieltä tulivat pankkilaiset, kaikki pussilakanaan pukeutuneina ja tyynyliinat päässään. Aivan ansaitusti kesäpäivien parhaiden asujen palkinto napattiin Tampereen Seudun Osuuspankille.

Mielikuvitusta Optimisteilla riitti muillekin kesäpäiville. Savonlinnan reissussa kaikilla oli prinsessapuvut ja eräänä vuonna teemana oli luokkaretki, joten asuiksi valittiin luonnollisesti koulupuvut.

Onerva Riihelä.

*"Meillä kaikilla on optimistisydän."
– Onerva Riihelä*

Väärään pöytään

Onerva Riihelä siirtyi Osuuspankkiin Tampereen Kauppakadulle vuonna 1993, kun Säästöpankkien pilkkomisen yhteydessä osa Tampereen Aluesäästöpankin henkilökunnasta siirtyi Osuuspankille. Ensimmäisenä työpäivänään Onerva istahti pankin ruokassa valitsemaansa pöytään, mutta oman osaston väki tuli ripeästi paikalle ja kehotti siirtymään muualle. Onerva oli vahingossa istunut johtajien pöytään. 1990-luvun lopulla jokainen sai jo istua missä pöydässä tahansa eikä iloisien puheensorinan keskeltä erottanut, millä organisaatiotasolla kukakin työskenteli.

Johtoryhmä tanssii ja saunoo

Pankin johto on osaltaan laittanut itsensä peliin yhteisissä tilaisuuksissa. Pikkujoulujuhlissa on ollut tapana, että pääohjelmanumeron hoitaa johtoryhmä. Lavalla on nähty Village People -yhtyeen Y.M.C.A -kappaleen tahdissa lanteitaan pyörittävät rakennusmies, poliisi ja intiaani, välillä johtoryhmä on istunut saunan lauteilla "Poika saunoo"-hengessä ja pankkilaisille on esiintynyt OPeda-bändi.

OPeda-bändissä esiintyi pankin johtoryhmä, vas. Kari Lepistö, Jari Pimiä, Jani Vilponen, Jani Eenola, Tarja Sara ja Kirsi Välimäki.

Pankin johtoryhmä "Poika saunoo" -hengessä vuonna 2011. Vas. Pekka Hirvonen, Kari Lepistö, Mikko Rosenlund ja Jani Vilpponen.

Markku Sotaraus.

Sata vuotta takana – edessä vaikka mitä

Ei niin kauan sitten suomalaisten pankkien ennustettiin tuhoutuvan tai ainakin joutuvan suuriin vaikeuksiin. Puhuttiin digimyrskystä ja Applen oletettiin ryöstävän pankeilta asiakkaat samalla tavalla kuin Nokialta aikanaan.

Osuuspankit eivät ole murentuneet digimyrskyssä tai missään muusakaan myrskyssä. Pienet finanssialan teknologiayritykset tai suuret amerikkalaiset teknologiäjätit eivät ole löytäneet tietä asiakkaiden arkeen. OP:n mobiilipalveluja parempia ei niin vain rakenneta.

Pankkipalvelut ovat toki siirtyneet yhä enemmän verkkoon ja mobiilisovelluksiin, fyysinen sijaintikin on menettänyt merkitystään. Asiakkaat voivat hoitaa pankkiasiansa missä ja milloin tahansa.

Monista paineista ja tuhoa povanneista ennakoinneista huolimatta OP Ryhmä ja Tampereen Seudun Osuuspankki ovat aivan yhtä tukevasti

läsnä asiakkaidensa arjessa kuin aiemminkin. Kaiken kohinan keskellä kysymys on luottamuksesta.

Missä juuri minun elämäni on turvassa? Kuka saa hoitaa raha-asiamme? Keiden käsiin uskomme elämämme suurimmat investoinnit?

Meidän vastauksemme on entistä osaavampi, isompi ja paikallisempi osuuspankki. Päätimme syksyllä 2024 perustaa Kangasalan Seudun Osuuspankin kanssa OP Pirkanmaan. Siitä rakennetaan niin vahva ja asiantunteva paikallinen pankki,

että meihin luotetaan seuraavatkin sata vuotta.

Kiitän lämpimästi Tampereen Seudun Osuuspankin asiakkaita ja yhteistyökumppaneita sata-vuotisesta luottamuksesta!

Markku Sotarauta

Tampereen Seudun Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja

*”Meihin luotetaan
seuraavatkin sata vuotta.”
– Markku Sotarauta*

Tätä kirjaa tehtäessä on tarinoitu seuraavien henkilöiden kanssa

Leena Ahlqvist
Pekka Hirvonen
Jorma Hyrskyluoto
Harri Jaakkola
Virpi Kaasalainen
Merja Keso
Mika Kuisma
Olli Lehtilä
Sanna Leivo
Risto Nuolimaa

Onerva Riihelä
Heli Riikonen
Mikko Rosenlund
Sanna Sassi
Markku Sotarauta
Antti Tuomi
Oskari Tuominen
Jani Vilpponen
Tony Vepsäläinen

Tämän tarinallisen historiikin laadinnassa oli suurena apuna myös edesmenneen Raimo Seppälän laatima julkaisematon käsikirjoitus pankin vaiheista sen perustamisesta lähtien 1900-luvun loppuun saakka.

Lisää tietoja Tampereen Seudun Osuuspankin ja osuuspankkitoiminnan historiasta löytyy esimerkiksi näistä teoksista:

- Tampereen Seudun Osuuskassa – Kolme vuosikymmentä hämäläistä osuuskassatoimintaa, Martti Väinölä 1955.
- Lähellä ihmistä – Osuuspankkitoiminta 100 vuotta, Antti Kuusterä 2002.
- Yhdessä yli kaikkien aikojen – OP Ryhmän historia 1990-luvun pankkikriisistä juhlavuoteen 2022, Antti Kuusterä 2022.

